

RAPORT O STANIE GMINY

2023

Spis treści

WSTĘP	3
List Burmistrza do mieszkańców	3
O gminie	5
Demografia	7
FINANSE GMINY.....	11
Dochody.....	13
Dochody bieżące	17
Subwencja ogólna	17
Wpływy z podatków i opłat lokalnych	18
Dotacje i dochody celowe	19
Udział w podatkach.....	20
Pozostałe dochody bieżące	20
Dochody majątkowe	20
Wydatki	21
Wydatki bieżące	23
Oświata i wychowanie	24
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	26
Administracja publiczna	27
Rodzina	28
Pomoc społeczna.....	28
Wydatki majątkowe	29
Przychody	30
Rozchody	31
Podsumowanie.....	32
REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII.....	33
Strategia Rozwoju Gminy na lata 2023 – 2030	33
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	38
Uchwały rady miasta.....	54
INWESTYCJE.....	56
Infrastruktura drogowa.....	56
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	59
Przestrzeń Gminna	59

Fundusz Sołecki	71
Pozostałe inwestycje	73
GOSPODARKA	74
Edukacja	74
Przedszkola.....	74
Szkoły podstawowe.....	75
Biblioteki i Ośrodki Kultury.....	76
Gminne jednostki organizacyjne	77
Ochrona zdrowia	77
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	78
Gospodarka mieszkaniowa	82
Gospodarka leśna.....	83
Ochrona przyrody.....	83
Informacja o stanie mienia komunalnego.....	84
Wydarzenia 2023.....	91

WSTĘP

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Burmistrz Miasta Lubawka przedstawia niniejszym raport o stanie Gminy, który stanowi podsumowanie roku 2023.

LIST BURMISTRZA DO MIESZKAŃCÓW

Szanowni Radni i Mieszkańcy,

Jak co roku przedkładam Wam podsumowanie mojej pracy w postaci niniejszego raportu. Jak wszyscy doskonale wiemy, praca urzędu to nie tylko praca z dokumentami, wydawanie decyzji, czy obsługa świadczeń, ale przede wszystkim dbanie o dobro wspólne. Nie bez powodu mówi się, że ta praca to służba publiczna.

Rok 2023 był rokiem przełomowym pod kątem ubiegania się o środki finansowe na realizację zadań Gminy. Sytuacja polityczna w Państwie nie dawała do tej pory wielu perspektyw pozyskania funduszy inwestycyjnych, jednak ten rok obfitował w możliwości zdobycia środków z wielu źródeł. W roku 2023 udało się nam pozyskać łącznie 32 441 718,59 zł dotacji pochodzących m.in. z projektów unijnych, rządowych funduszy, czy programów inwestycyjnych. Jest to dla nas ogromna szansa na rozwój zarówno miast jak i obszarów wiejskich gminy. Realizacja wspomnianych inwestycji to przełom lat 2023/2024, a ich łączna wartość to aż 38 691 028,33 zł.

Jako burmistrz staram się również odpowiadać na bezpośrednie potrzeby mieszkańców, dlatego swoje działania planuje perspektywicznie. W związku z tym już teraz podjęliśmy prace nad poprawą bezpieczeństwa na terenie Gminy zarówno na drogach, jak i bezpieczeństwa pieszych. Ponadto w 2023 roku zakończyliśmy prace nad Strategią Rozwoju Gminy Lubawka, która ma na celu usprawnienie naszej pracy, a co za tym idzie dalszy rozwój Gminy, nawiązywanie kolejnych biznesowych relacji czy pozytywne wsparcie mieszkańców.

Nie zapominam również, że Gmina Lubawka to fantastyczny region turystyczny, który łączy w sobie wiele możliwości spędzania wolnego czasu. Chcemy oczywiście w dalszym ciągu rozwijać ten obszar gospodarki, dlatego co roku powiększamy nasze możliwości o nowe trasy, modernizacje tras istniejących oraz budowę zaplecza turystycznego. Na rozpowszechnianie turystyki w ubiegłym roku Gmina przeznaczyła ponad 10 tys. zł. Jesteśmy dumni z naszego regionu i w dalszych latach

planujemy kolejne prace w zakresie turystyki, dzięki którym uda się przyciągnąć do naszych miejscowości jeszcze więcej osób.

Pozostawiam Państwu ten raport jako krótkie podsumowanie jedynie wycinka naszej wspólnej pracy na rzecz Gminy z nadzieją, że tak jak ja uważacie, że rozwój naszej Gminy to wspólna praca zarówno nas jako urzędników i pracowników publicznych jak i Państwa, jako mieszkańców naszego regionu.

Zapraszam do lektury!

Burmistrz Miasta Lubawka

BURMISTRZ

Andrzej Wojdyła

O GMINIE

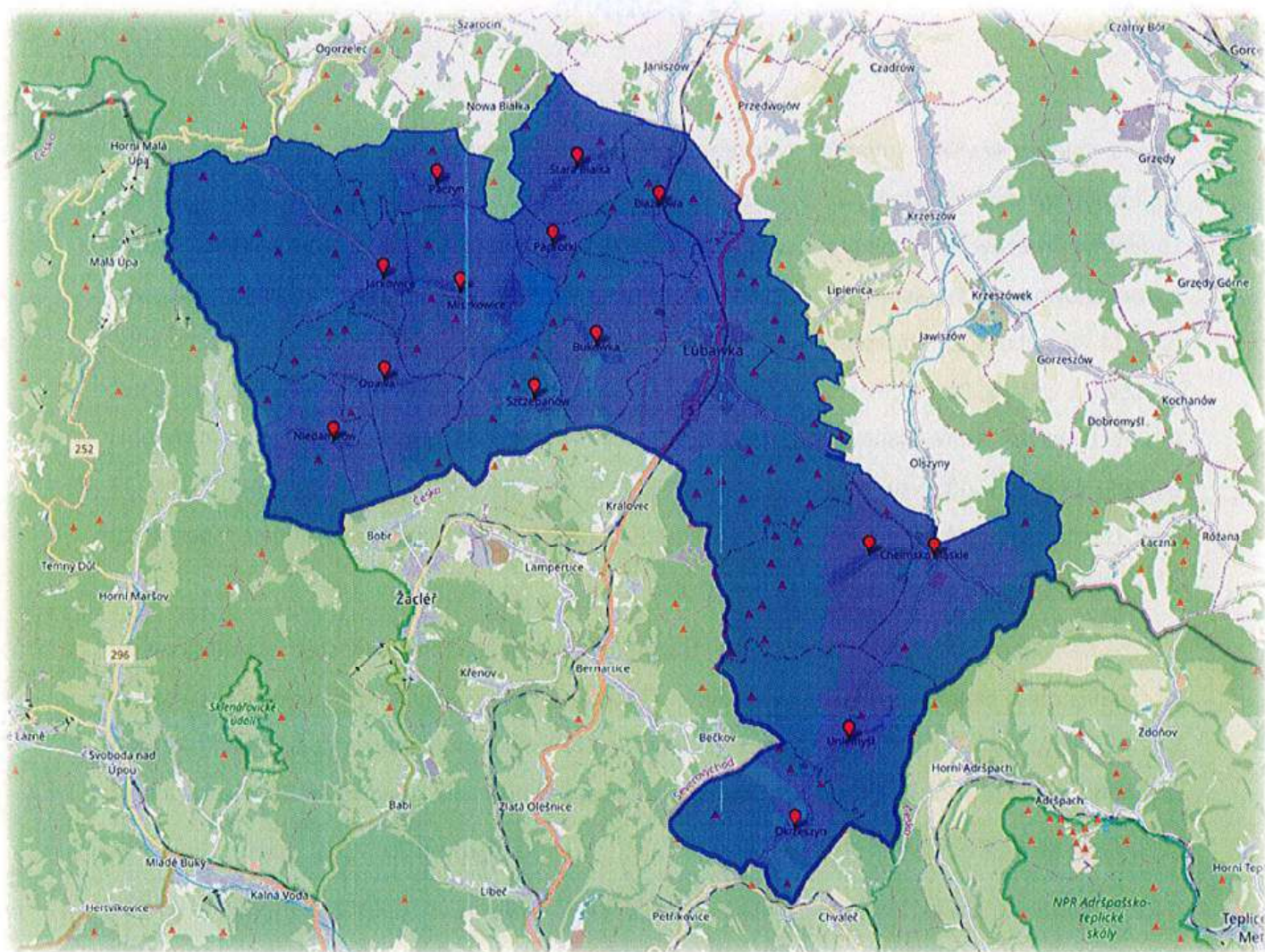
Gmina miejsko-wiejska Lubawka położona jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie kamiennogórskim, na pograniczu Sudetów Zachodnich i Sudetów Środkowych. Gmina graniczy bezpośrednio z Republiką Czeską, zaś po polskiej stronie z gminą Kowary, gminą Kamienna Góra i gminą Mieroszów. W skład gminy wchodzi miasto Lubawka oraz 14 wsi: Błazejów, Błazkowa, Bukówka, Chełmsko Śląskie, Jarkowice, Miskowice, Niedamirów, Okrzeszyn, Opawa, Paczyn, Paprotki, Stara Białka, Szczepanów, Uniemyśl. Siedzibą władz gminy jest miasto Lubawka, które stanowi korzystny obszar do inwestowania z uwagi na dogodne warunki dojazdu do dróg wiodących, a dalej do: Wrocławia (110 km), Jeleniej Góry (40 km), Wałbrzycha (32 km), Legnicy (70 km), Pragi (120 km). Zewnętrzne połączenia komunikacyjne gminy zapewniają: droga krajowa nr 5 oraz droga wojewódzka nr 369.

Na obszarze gminy znajdują się fragmenty następujących jednostek geograficznych: wschodnia część Karkonoszy (Grzbiet Lasocki), południowa część Kotliny Kamiennogórskiej (Wzgórze Bramy Lubawskiej oraz południowa część Kotliny Krzeszowskiej), południowa część Gór Kruczych i zachodnia część Zaworów. Przez obszar gminy przebiega również linia kolejowa nr 299, łącząca się z linią kolejową Republiki Czeskiej nr 483.

Położenie gminy zapewnia gminie obsługę lotnisk cywilnych zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego oraz Republiki Czeskiej. W promieniu zasięgu do 110 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2 h znajdują się dwa Porty Lotnicze o znaczeniu krajowym i międzynarodowym: Wrocław-Strachowice (108 km) oraz Airport-Pardubice (90 km). Gmina Lubawka zajmuje niespełna 35% powiatu kamiennogórskiego, a jej powierzchnia wynosi 13.805 ha (138 km²). Gmina posiada dużo możliwości rozwojowych na wielu płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego. Szczególną możliwością stwarza położenie na ważnym szlaku komunikacyjnym Szczecin - Wrocław - Praga, łączącym Europę Południową i Północną.

Od roku 2014 funkcję Burmistrza miasta i gminy Lubawka pełniła Ewa Kocemba, a sama Gmina zachęca zarówno walorami turystycznymi, jak i rozwojowymi.

Rysunek 1 Gmina Lubawka – obszar administracyjny

Gmina Lubawka łączy 1 miasto i 14 sołectw:

1. Lubawka	6. Jarkowice	11. Paczyn
2. Błażejów	7. Miskowice	12. Paprotki
3. Błażkowa	8. Niedamirów	13. Stara Białka
4. Bukówka	9. Okrzeszyn	14. Szczepanów
5. Chełmsko Śląskie	10. Opawa	15. Uniemyśl

DEMOGRAFIA

Informacje podstawowe

Powiat:	Powiat kamiennogórski
Województwo:	DOLNOŚLĄSKIE
Powierzchnia w km²:	138
Liczba miejscowości (stan w końcu roku):	15
Liczba sołectw:	14
Gęstość zaludnienia	74 os./km ²
Ludność [osoba]:	10 187

Gmina Lubawka ma 10 187 mieszkańców, co oznacza, że zamieszkuje ją 23,2% ludności powiatu kamiennogórskiego. 51,2% populacji Gminy stanowią kobiety (5 213), a 48,8 % mężczyźni (4 973).

Od roku 2010 Gmina Lubawka nieustannie notuje spadek liczby mieszkańców. W porównaniu do roku poprzedniego wynosił on -1,3%. Od roku 2010 ludność gminy zmalała o -12,35%

W mieście Lubawka zamieszkuje 5 568 (55,02%) mieszkańców w tym 2 651 mężczyzn i 2 917 kobiet. Na obszarach wiejskich należących do Gminy zamieszkuje 4 618 osób stanowiących 45,33% całej ludności gminnej. Na wsiach zamieszkuje 2 322 mężczyzn i 2 296 kobiet.

W pierwszym półroczu roku 2023 odnotowano 30 urodzeń oraz 69 zgonów. W ubiegłym roku, podobnie jak w kilku poprzednich latach, utrzymał się ujemny trend przyrostu naturalnego, który w 2023 roku wyniósł -39 (-7,64%).

W pierwszym półroczu roku 2023 zawarto 17 małżeństw, natomiast w skali roku liczba ta wyniosła ~ 30. Współczynnik zawieranych małżeństw w Gminie Lubawka w roku 2023 wyniósł 3,33%.

W analizowanym roku zanotowano 36 migracji wewnętrznych (wewnątrz krajowych, gdzie ludność przekracza jedynie granice administracyjne wewnątrz kraju) na pobyt stały z jednoczesnym odpływem wynoszącym 64, co daje ujemne saldo migracji wewnętrznych. Ponadto odnotowano 4 migracje zagraniczne na pobyt stały.

Przedsiębiorcy oraz rynek pracy

W 2023 r. w Gminie Lubawka w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 115 podmiotów, w tym 986 stanowiących sektor prywatny i 120 podmiotów z sektora publicznego oraz 9 podmiotów

mających inny status prawny (fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie), z czego 56 to nowoutworzone podmioty gospodarcze.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD stanowią 65,7% wszystkich podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Lubawka, co przekładając na liczbę wynosi 733. Wśród działalności najczęściej podejmowanej przez osoby indywidualne stale pozostają:

- Sektor F – budownictwo, w zakresie którego specjalizuje się 221 podmiotów oraz
- Sektor G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, w którym działalność prowadzi 151 podmiotów

Pozostałą liczbę tj. 382 stanowią osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej. W tym przedziale 120 podmiotów stanowi sektor publiczny, a 253 sektor prywatny. Największą liczbę w tej grupie przedsiębiorców stanowią ci, którzy działają w zakresie sekcji L, czyli działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (215 podmiotów).

Na terenie Gminy Lubawka swoją działalność kontynuują również 42 spółki cywilne, 41 spółek handlowych, w których dominują sp. z o.o. z udziałem kapitału zagranicznego oraz 1 spółdzielnia.

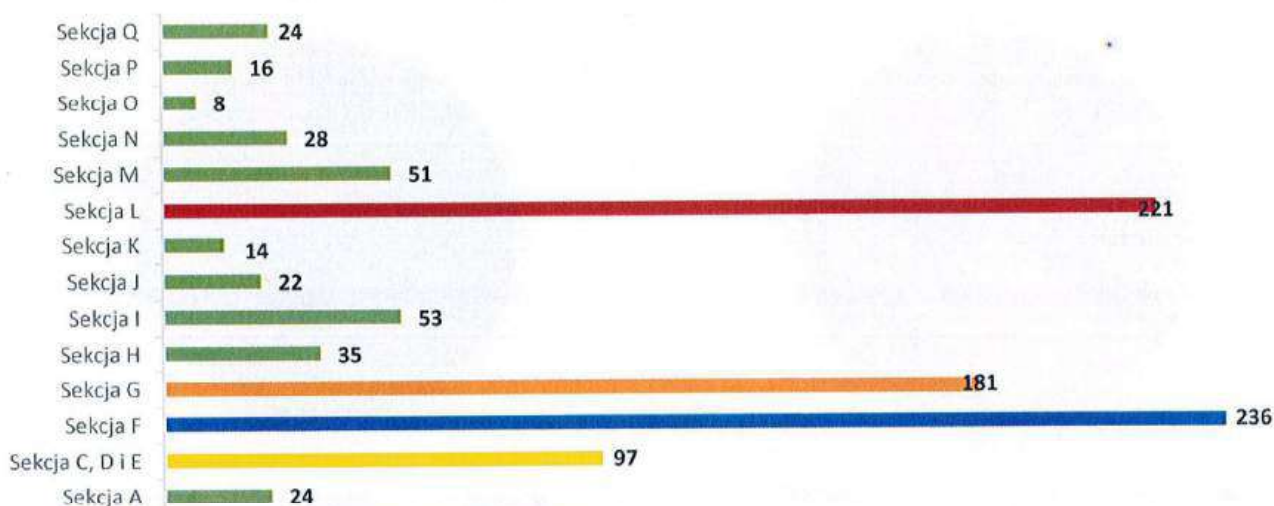
Jak już wyżej wspomniano w roku 2023 zarejestrowano 56 nowych podmiotów gospodarczych. Nie zabrakło jednak przedsiębiorców, którzy swoją działalność zakończyli, a było ich 35 – wszyscy pochodzący z sektora prywatnego.

Co do wielkości działających na terenie Gminy Lubawka podmiotów gospodarczych przedsiębiorstw możemy mówić o 3 kategoriach firm. W pierwszej z nich kwalifikujemy przedsiębiorców zatrudniających maksymalnie 9 osób. W ubiegłym roku na obszarze gminy podmioty te stanowiły ponad 90% wszystkich przedsiębiorców a ich ilość wynosiła 1090. Druga kategoria to przedsiębiorcy zatrudniający pracowników w przedziale 10-49 osób. Takich podmiotów aktywnie działających na terenie Lubawki i okolic było w ubiegłym roku 21. Trzecia i ostatnia kategorią są przedsiębiorcy najwięksi pod względem ilości zatrudnianych osób (49-249). Te przedsiębiorstwa stanowią najmniej liczną grupę, a na terenie Gminy jest ich 4.

Warto również wspomnieć jak wygląda u nas rynek pracy. Na terenie Gminy Lubawka w grudniu 2023 roku aktywnie uczestniczyło w nim 2919 osób, czyli 44,83% osób w wieku produkcyjnym. Grupę tą stanowi 1518 mężczyzn i 1401 kobiet. Średnia wieku osoby pracującej to 43,4 lata. Porównując do powyższych danych informacje ze stycznia 2023 roku, wskazujące, że stan zatrudnienia na początku roku wynosił 3001 osób, można zauważyć tendencję spadkową. Dane te wskazują na liczby zatrudnienia na terenie Gminy. W związku z tym kolejnym zagadnieniem, które warto omówić jest stan bezrobocia. Na koniec roku 2023 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 186

osób w tym 89 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 34 osoby, a 100 pochodziło z terenów wiejskich gminy. Omawiając temat w kategorii przyczyn zwolnienia można wskazać, że 5 osób zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, 56 osób nie posiadało odpowiednich kwalifikacji zawodowych, a 14 osobom brakowało doświadczenia zawodowego. Ponadto 28 osób stanowiły kobiety, które nie podjęły pracy po zakończeniu urlopu wychowawczego. W kategorii wieku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 r.ż. (62 osoby), a 37 osób to bezrobotni do 30 r.ż. Długotrwale bezrobotnymi pozostawało 81 osób.

Poniżej przedstawiono w postaci wykresów klasyfikacje poszczególnych danych statystycznych związanych z podejmowaną na terenie Gminy działalnością oraz rynkiem pracy.

Wykres 1 Podmioty Gospodarki Narodowej według PKD

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Legenda:

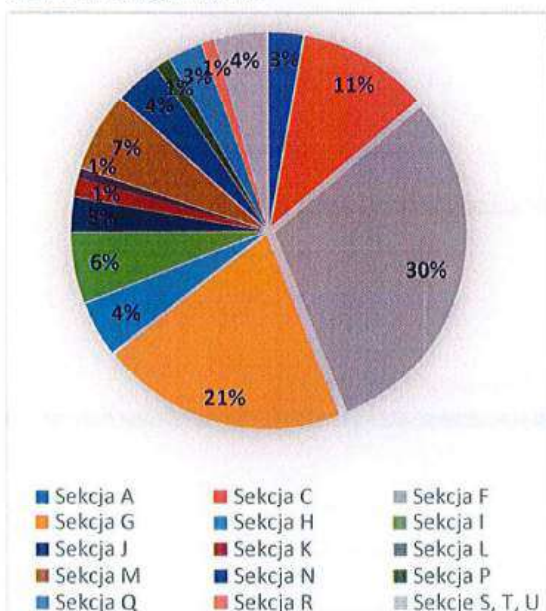
Podział działalności według PKD 2007:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- Sekcja F – Budownictwo
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Sekcja J – Informacja i komunikacja
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P – Edukacja
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa

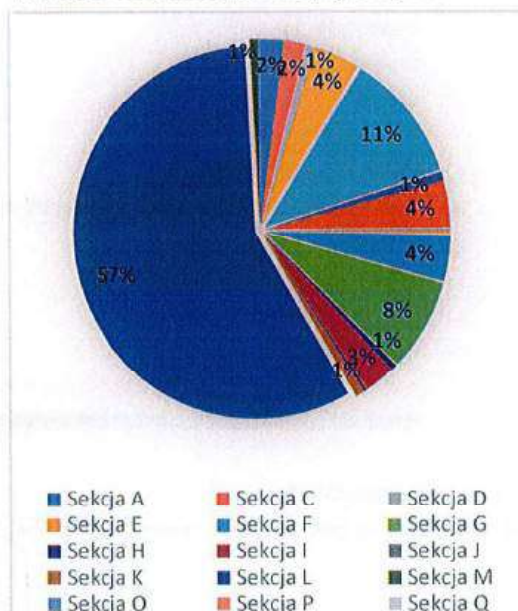
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Powyższy wykres przedstawia dane dotyczące typów prowadzonej działalności w gminie Lubawka w roku 2023. Na przedstawionym wykresie dosyć wyraźnie kształtuje nam się obraz gospodarczy naszej przestrzeni. Głównym kierunkiem prowadzonych działalności jest zdecydowanie sektor budownictwa. Tu swoją działalność prowadzi 236 podmiotów. Niewiele mniej, bo 221 przedsiębiorców rozwija działalność w zakresie obsługi rynku nieruchomości. Kolejną wyróżniającą się kategorią przedsiębiorców są Ci, którzy swoje działania skupiają na handlu hurtowym i detalicznym. Ta grupa stanowi ponad 16% ogółu. Ostatnią wyróżniającą się w przestrzeni gospodarczej grupą są przedsiębiorcy specjalizujący się w przetwórstwie przemysłowym (95 podmiotów).

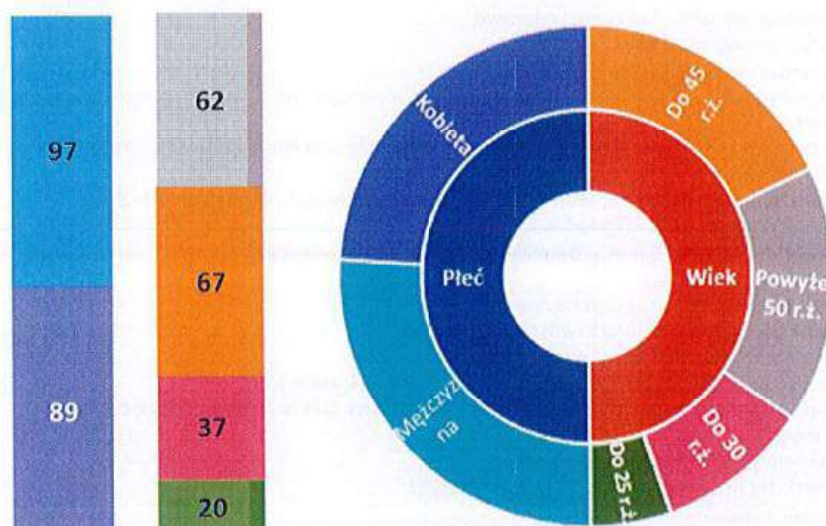
Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD

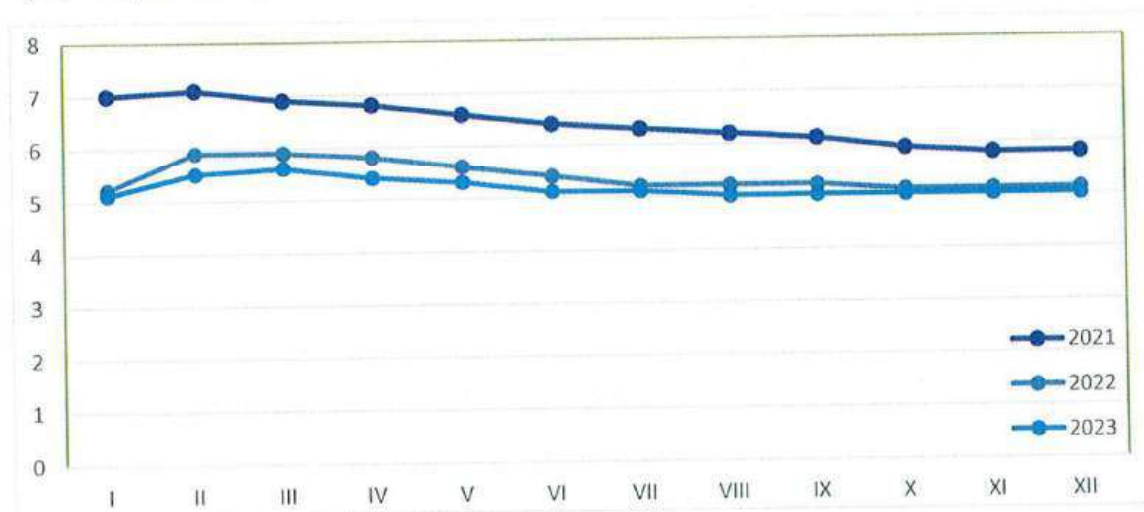
Wykres 2 Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD

Wykres 4 Bezrobocie w Gminie Lubawka

Wykres 5 Stopa bezrobocia w Gminie Lubawka w latach 2021-2023

FINANSE GMINY¹

PLAN (zł)	BUDŻET GMINY	REALIZACJA (zł)
40 538 617,00	DOCHODY	50 638 481,15
48 728 579,00	WYDATKI	47 880 329,94
8 709 962,00	PRZYCHODY	14 361 311,21
520 000,00	ROZCHODY	870 000,00

Na podstawie art. 267 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Burmistrz Miasta Lubawka przedłożyła Radzie Miasta oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej we Wrocławiu sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Lubawka za rok 2023. Przyjęty plan zakładał

¹ Budżet Gminy Lubawka w 2023 roku uchwalony został uchwałą Rady Miasta Lubawka nr XVIII/425/22 z dnia 22.12.2022 roku. Wszelkie dane dotyczące finansów Gminy Lubawka pochodzą z rocznego Sprawozdania z Wykonania Budżetu

uzyskanie dochodów w kwocie 40 538 617,00 zł i realizację wydatków na poziomie 48 728 579,00 zł. Ponadto budżet zakładał również pozyskanie przychodów w wysokości 8 709 962,00 zł oraz realizację rozchodów na poziomie 520 000,00 zł.

Przewidziany w budżecie deficyt na 2023 rok wynosił 8 189 962,00 zł, a gmina planowała pokryć go ze środków pochodzących z przychodów. Pozostałe środki zaplanowano przeznaczyć na realizację rozchodów.

W 2023 roku dokonano łącznie 70 zmian budżetu:

- 14 uchwałami Rady Miejskiej Lubawka
- 56 zarządzeniami Burmistrza Lubawka

W wyniku uchwalonych w ciągu roku zmian budżetowych, planowany budżet wyglądał następująco:

- ↑ plan dochodów o wzrósł 6 980 476,57 zł do kwoty 47 519 093,57 zł;
- ↑ plan wydatków wzrósł o 2 422 649,20 zł do kwoty 51 151 228,20 zł;
- ↓ plan przychodów zmalął o 4 207 827,37 zł do kwoty 4 502 134,63 zł;
- ↑ plan rozchodów wzrósł o 350 000,00 zł do kwoty 870 000,00 zł.

REALIZACJA

Budżet Gminy Lubawka w analizowanym okresie zamknął się nadwyżką w wysokości 2 758 151,21 zł, a w poszczególnych obszarach kwoty ukształtowały się następująco:

- Dochody – 50 638 481,15 zł
- Wydatki – 47 880 329,94 zł
- Przychody – 14 361 311,21 zł
- Rozchody – 870 000,00 zł

Pełne zestawienie planów budżetowych na rok 2023 oraz ich realizację przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1 Realizacja budżetu Gminy Lubawka w 2023 r.

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2023 r. (w zł)	Plan na 31.12.2023 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
□ Dochody	□ 40 538 617,00	□ 47 519 093,57	□ 50 638 481,15	□ 106,6%
□ Wydatki	□ 48 728 579,00	□ 51 151 228,20	□ 47 880 329,94	□ 93,6%
□ Wynik	□ -8 189 962,00	□ -3 632 134,63	□ 2 758 151,21	

DOCHODY

4 970,89 zł

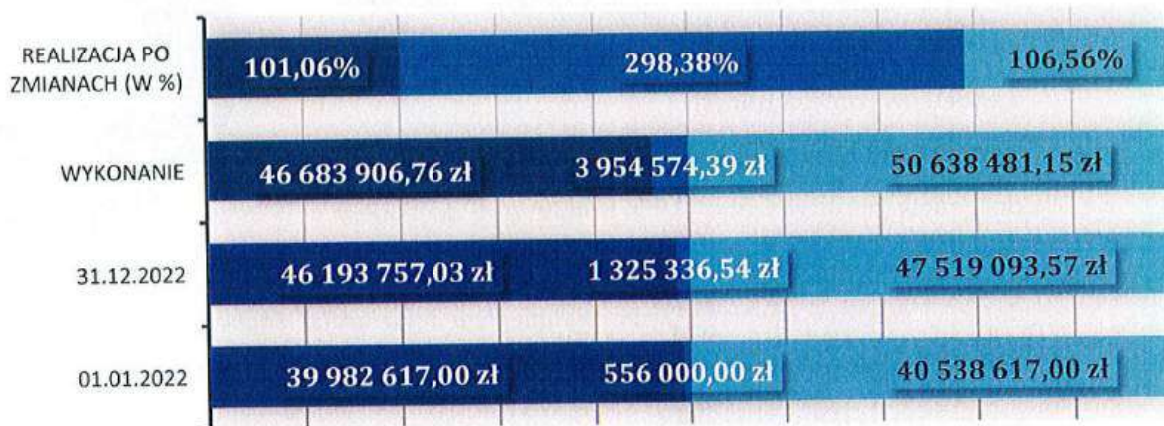
W roku 2023 dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 4 970,89 zł.

Dochody budżetu Gminy w 2023 roku wyniosły 50 638 481,15 zł, a ich wykonanie zrealizowano na poziomie 106,6%

Realizację planu dochodów w 2023 roku prezentuje poniższy wykres oraz dane tabelaryczne.

Wykres 6 Realizacja dochodów Gminy Lubawka w 2023 roku

Tabela 2
Realizacja planu dochodów Gminy Lubawka w wg działów

	01.01.2022	31.12.2022	Wykonanie	Realizacja po zmianach (w %)
■ Dochody bieżące	zł39 982 617,00	zł46 193 757,03	zł46 683 906,76	101,06%
■ Dochody majątkowe	zł556 000,00	zł1 325 336,54	zł3 954 574,39	298,38%
■ Ogółem	zł40 538 617,00	zł47 519 093,57	zł50 638 481,15	106,56%

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2023 r. (w zł)	Plan na 31.12.2023 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
Różne rozliczenia	15 516 161,00	18 997 610,97	18 997 610,97	100,00%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	14 641 301,00	14 965 863,60	15 225 946,50	101,74%
Rodzina	4 313 300,00	4 434 010,07	4 441 150,68	100,16%
Gospodarka mieszkaniowa	691 300,00	1 133 427,32	4 015 541,82	354,28%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 840 000,00	3 860 116,13	3 691 390,62	95,63%
Pomoc społeczna	900 200,00	1 283 697,15	1 279 519,23	99,67%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00	845 100,00	844 145,42	99,89%
Administracja publiczna	220 226,00	574 025,82	600 797,43	104,66%
Oświata i wychowanie	399 744,00	526 380,18	554 813,81	105,40%
Rolnictwo i łowiectwo	5 000,00	545 836,26	545 853,14	100,00%
Kultura fizyczna	0,00	28 215,00	148 757,75	527,23%

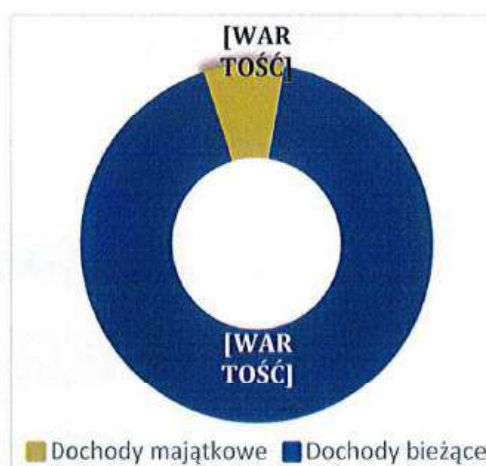
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 000 000,00	94 423,50	94 423,50	100,00%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 285,00	94 272,00	93 661,84	99,35%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	57 066,00	60 005,22	105,15%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	31 792,00	31 609,48	99,43%
Działalność usługowa	8 000,00	8 000,00	8 000,00	100,00%
Transport i łączność	0,00	3 513,60	3 513,60	100,00%
Ochrona zdrowia	0,00	1 443,97	1 440,14	99,73%

STRUKTURA DOCHODÓW

Dochody JST dzielą się na dochody majątkowe oraz dochody bieżące, które stanowią główne źródło finansowania działalności Gminy. Dochody bieżące pozyskiwane są w głównej mierze z dotacji i dochodów celowych, subwencji, udziałów w PIT i CIT oraz wpływów z podatków i opłat lokalnych.

W roku 2023 Gmina Lubawka uzyskała 46 683 906,76 zł z dochodów bieżących oraz 3 954 574,39 zł z dochodów majątkowych, stanowiących dochody z majątku Gminy, dotacji i środków inwestycyjnych. W ubiegłym roku udział dochodów bieżących wyniósł 92,19%, natomiast dochody majątkowe ukształtowały się na poziomie 7,81%. Kwoty w poszczególnych kategoriach przedstawia wykres.

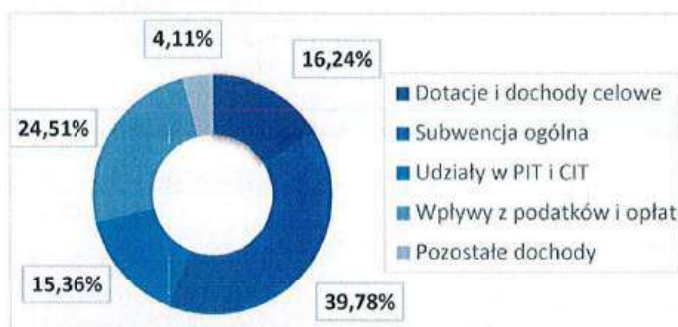
Wykres 7 Struktura dochodów Gminy Lubawka

Wykres 8 Udział procentowy poszczególnych składników budżetu bieżącego

DOCHODY BIEŻĄCE

Omówiona powyżej struktura dochodów bieżących, w której skład wchodzi m.in. udział w PIT i CIT na przestrzeni ostatniego roku ukształtowała się na poziomie 92,19%. Przedstawiony poniżej wykres przedstawia procentowy udział poszczególnych kategorii dochodów wchodzących w skład dochodów bieżących.

Największy udział w dochodach bieżących Gminy w analizowanym roku miała subwencja ogólna, której wysokość wyniosła 18 569 753,45 zł (39,78%). W ich zakresie Gmina wykonała 100% planu, który początkowo wynosił niespełna 15 mln zł. Równie znaczące dla budżetu były dochody bieżące pochodzące z wpływów i opłat lokalnych. Kwota tej części dochodu w ubiegłym roku wyniosła 11 440 819,21 zł (24,51%) i zrealizowana została na poziomie 102,60% w stosunku do przyjętego planu budżetowego. Dotacje i subwencje w 2023 r. stanowiły 16,24% dochodów bieżących, a ich wysokość osiągnęła poziom 7 583 107,75 zł. Ponadto w roku 2023 udział Gminy Lubawka w dochodach podatkowych od osób fizycznych i prawnych wyniósł 7 172 901,00 zł, tj. 15,36%. Kwota ta została zrealizowana na poziomie 100%. Pozostała część dochodów bieżących gminy wyniosła 1 917 325,35 zł.

SUBWENCJA OGÓLNA

Jak już wspomniano w roku 2023 największą część dochodów bieżących stanowiła subwencja otrzymana z budżetu Państwa. Plan budżetowy przewidywał pierwotnie dochód pochodzący z subwencji na poziomie 15 491 161,00 zł. Kwotę ta zwiększono i ostatecznie wysokość otrzymanej subwencji osiągnęła kwotę 18 569 753,45 zł, przy czym pozyskana kwota pochodziła z:

- subwencji oświatowej – 8 361 162,00 zł,
- subwencji wyrównawczej – 7 036 807,00 zł,
- uzupełnienie subwencji ogólnej – 2 914 304,45 zł,
- subwencji równoważącej – 257 480,00 zł.

WPŁYWY Z PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH

Podatki i opłaty lokalne stanowią dla Gminy Lubawka istotne źródło dochodów bieżących. W 2023 roku z tego tytułu Gmina osiągnęła dochód w wysokości 11 440 819,21 zł, z czego z samych opłat lokalnych uzyskano 3 835 220,25 zł, a z podatków ściągnięto łącznie 7 605 598,96 zł.

Głównym zadaniem każdej gminy w zakresie uzyskiwanych dochodów jest egzekwowanie wymagalnych zobowiązań podatkowych w zakresie podatków lokalnych. Gmina reguluje ich wysokość oraz kontroluje ich pobieranie. Do tych obowiązujących na terenie Gminy Lubawka zaliczają się:

- podatek od nieruchomości
- podatek rolny
- podatek leśny
- podatek od środków transportowych

- podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej
- podatek od spadków i darowizn
- podatek od czynności cywilnoprawnych
- opłata skarbową

Wpływy z powyższych podatków przedstawia poniższa tabela:

Podatek	Kwota (w zł)
<i>Od nieruchomości</i>	6 029 789,38 zł
<i>Rolny</i>	198 035,97 zł
<i>Leśny</i>	333 774,00 zł
<i>Od środków transportowych</i>	222 032,92 zł
<i>Karta podatkowa</i>	18 061,12 zł
<i>Od spadków i darowizn</i>	249 649,00 zł
<i>PCC</i>	526 222,96 zł
<i>Opłata skarbową</i>	28 033,61 zł

Plan dochodów z opłat lokalnych w 2023 roku kształtował się na poziomie 3 728 610,60 zł, natomiast realizacja ostatecznie dała kwotę dochodu w wysokości 3 835 220,25 zł, co stanowi 102,86% realizacji planu. Najwyższe wpływy z opłat zrealizowane zostały z:

- opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 3 372 003,18 zł,
- opłaty za zajęcie pasa drogowego – 11 817,94 zł,
- opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych – 243 562,60 zł,
- części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym – 73 962,60 zł,
- opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego – 42 072,00 zł,
- opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości – 37 076,54 zł.

DOTACJE I DOCHODY CELOWE

Znaczący udział w 2023 roku stanowiły dochody o charakterze celowym, które JST otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W 2023 roku środki te zostały zaplanowane w kwocie 7 617 638,48 zł, a zrealizowane na poziomie 7 583 107,75 zł, co stanowi 99,55% realizacji planu. W zakresie tych dochodów główną rolę odgrywały dotacje celowe otrzymane na poniższe cele:

- realizacja zadań z zakresu administracji rządowej – 5 200 319,53 zł (budżet państwa),
- zadania realizowane na mocy porozumień z organami administracji rządowej – 32 677,60 zł,

- zadania własne – 1 275 736,09 zł (budżet państwa),
- zadania realizowane na podstawie porozumień między JST – 31 609,48 zł,
- realizacja programów finansowanych z udziałem środków europejskich – 216 479,44 zł,
- pozostałe dochody o charakterze celowym – 826 285,61 zł

Największy poziom dotacji i dochodów celowych Gmina w 2023 roku uzyskała na realizację zadań w obszarze:

- Rodzina – 4 379 264,96 zł;
- Pomoc społeczna – 1 188 747,84 zł;
- Rolnictwo i łowiectwo – 514 261,26 zł;
- Oświata i wychowanie – 479 842,95 zł.

UDZIAŁ W PODATKACH

Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT) zaplanowane zostały w kwocie 7 172 901,00 zł. W tej samej wysokości zostały zrealizowane, co oznacza 100% wypełnionego planu, przy czym:

- dochody z tytułu wpływów z podatku od osób prawnych (CIT) – 505 367,00 zł;
- dochody z tytułu wpływów z podatku od osób fizycznych (PIT) – 6 667 534,00 zł.

POZOSTAŁE DOCHODY BIEŻĄCE

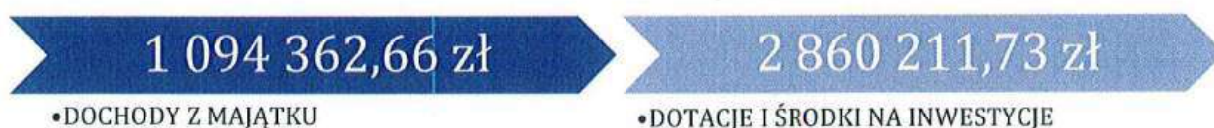
Pozostałe dochody bieżące, nieklasyfikujące się do poprzednich kategorii to dochody pochodzące z poniższych źródeł:

- ze sprzedaży węgla – 633 109,07 zł,
- z pozostałych odsetek – 564 833,99 zł,
- z różnych dochodów – 293 554,27 zł:
- z najmu i dzierżawy składników majątkowych gminy – 139 280,64 zł,
- z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat – 105 742,51 zł,
- z usług (odpłatność za usługi opiekuńcze) – 62 263,56 zł,
- dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami – 54 790,74 zł,
- z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej – 28 612,60 zł,
- z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych – 23 080,06 zł,
- z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów – 8 283,01 zł,
- z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób fizycznych – 2 450,00 zł,

- rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych – 1 070,00 zł,
- wpływy do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej – 254,90 zł.

W tej kategorii plan Gminy na rok 2023 wynosił 1 683 023,50 zł, a jego realizacja wyniosła 113,92%, co dało dochód w wysokości 1 917 325,35 zł.

DOCHODY MAJĄTKOWE

Dochody majątkowe Gminy Lubawka to przede wszystkim środki finansowe pochodzące z majątku Gminy oraz dotacje i środki przeznaczone bezpośrednio na finansowanie inwestycji. Plan dochodów majątkowych w analizowanym roku wynosił 1 325 336,54 zł, a jego realizacja przekroczyła zakładany poziom i wyniosła 298,38% planu, co dało łączną kwotę 3 954 574,39 zł.

Dochody z majątku Gminy, pochodzące z wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności i prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności zaplanowane zostały w budżecie Gminy na kwotę 717 775,00 zł. Kwota ta zrealizowana została w 152,47% i wyniosła 1 094 362,66 zł, w tym 1 056 715,00 zł z tytułu praw rzeczowych i 37 647,66 zł z tytułu przekształceń.

Dotacje i środki na inwestycje zasilające dochód Gminy Lubawka w 2023 roku pochodziły głównie z środków przeznaczonych na poniższe inwestycje:

- zmiana sposobu użytkowania lokalu użytkowego przy ul. Rynek 10 w Chełmsku Śląskim na lokal mieszkalny – 270 542,32 zł,
- „Przebudowa i rozbudowa budynku mieszkalnego wraz z rozbiórką zabudowań oraz wykonanie infrastruktury towarzyszącej przy ul. Sądeckiej 24 w Chełmsku Śląskim” – 2 943 752,52 zł (środki z Funduszu Dopłat z BGK),
- program Ciepłe Mieszkanie – 65 460,56 zł.

Pozostałą kwotę stanowiły różne rozliczenia finansowe tj. zwrot środków z zadań inwestycyjnych funduszu sołeckiego z roku 2022 w wysokości 22 019,22 zł.

łącznie w 2023 roku Gmina Lubawka planowała pozyskanie środków na inwestycję w wysokości 607 561,54 zł, a plan zrealizowała na poziomie 470,77%, tj. 2 860 211,73 zł.

WYDATKI

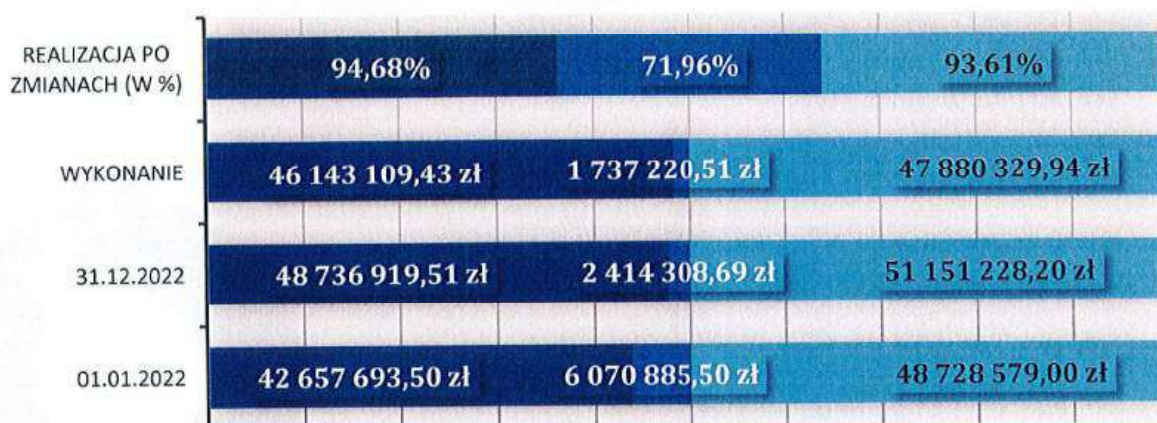
4 700,14 zł

W roku 2023 wydatki poniesione przez Gminę Lubawka na 1 mieszkańca wynosiły 4 700,14 zł.

Pierwotnie plan wydatków przewidywał ich realizację w kwocie 48 728 579,00 zł, jednak na dzień 31.12.2023 r. plan ten został podniesiony do wysokości 51 151 228,20 zł i ostatecznie wykonany do wysokości 47 880 329,94 zł, co stanowi 93,61% realizacji.

Realizację planu wydatków przedstawia poniższy wykres:

Wykres 9 Realizacja wydatków Gminy Lubawka w 2023 roku

	01.01.2022	31.12.2022	Wykonanie	Realizacja po zmianach (w %)
■ Wydatki bieżące	zł42 657 693,50	zł48 736 919,51	zł46 143 109,43	94,68%
■ Wydatki majątkowe	zł6 070 885,50	zł2 414 308,69	zł1 737 220,51	71,96%
■ Ogółem	zł48 728 579,00	zł51 151 228,20	zł47 880 329,94	93,61%

Szczegółową realizację budżetu w zakresie wydatków według działów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Realizacja planu wydatków Gminy Lubawka wg działów

Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2023 r. (w zł)	Plan na 31.12.2023 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	% realizacji budżetu
Oświata i wychowanie	17 085 997,30	18 822 692,57	18 595 650,63	98,79%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 040 732,00	7 132 134,67	6 540 558,54	91,71%

Administracja publiczna	5 840 265,00	6 368 692,29	6 105 376,56	95,87%
Rodzina	4 888 030,00	5 125 490,07	4 869 797,69	95,01%
Pomoc społeczna	3 643 804,00	4 471 110,15	3 825 015,04	85,55%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	945 601,00	1 411 224,04	1 398 551,69	99,10%
Kultura fizyczna	3 768 423,00	1 261 289,00	1 151 021,31	91,26%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	10 000,00	995 364,00	990 004,26	99,46%
Transport i łączność	604 012,00	1 225 481,00	876 292,77	71,51%
Obsługa długu publicznego	734 860,00	734 860,00	694 127,82	94,46%
Ochrona zdrowia	600 000,00	792 999,84	682 317,57	86,04%
Gospodarka mieszkaniowa	947 000,00	763 875,00	678 951,56	88,88%
Rolnictwo i łowiectwo	502 891,00	655 761,26	583 368,49	88,96%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	396 800,00	462 818,89	385 484,07	83,29%
Działalność usługowa	189 000,00	232 500,00	200 586,10	86,27%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 000 278,70	121 963,50	121 963,50	100,00%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2 285,00	94 272,00	93 661,84	99,35%
Edukacyjna opieka wychowawcza	23 500,00	115 500,00	60 184,50	52,11%
Leśnictwo	18 000,00	18 000,00	16 896,00	93,87%
Turystyka	11 000,00	11 000,00	10 220,00	92,91%
Obrona narodowa	1 100,00	300,00	300,00	100,00%
Różne rozliczenia	475 000,00	333 899,92	0,00	0,00%

STRUKTURA WYDATKÓW

W 2023 roku wydatki Gminy Lubawka ukształtowały się na poziomie 47 880 329,94 zł. Gmina wydatkowała tą kwotę na wydatki bieżące, które służą zaspokojeniu podstawowych potrzeb mieszkańców oraz wydatki majątkowe związane z zarządzaniem posiadanym mieniem. W roku 2023 na wydatki bieżące przeznaczono łącznie kwotę 46 143 109,43 zł, natomiast wydatki majątkowe stanowiące 3,63% budżetu w zakresie wydatków, osiągnęły wysokość 1 737 220,51 zł.

WYDATKI BIEŻĄCE

W 2023 roku wydatki bieżące Gminy zaplanowano w wysokości 42 657 693,50 zł. W trakcie roku plan uległ zmianie, a kwota wydatków bieżących została zwiększona do wysokości 48 736 919,51 zł. Na dzień 31.12.2023 r. plan wydatków bieżących został zrealizowany w 94,68%, co daje łączną kwotę wydatków bieżących w wysokości 46 143 109,43 zł.

Wykres 10 Struktura wydatków Gminy Lubawka w 2023 r.

Poniższy wykres ukazuje rozłożenie wydatków w poszczególnych działach budżetowych, jakie Gmina Lubawka poniosła w 2023 roku ze wskazaniem kwot wydatkowanych na te cele. W dalszej części szczegółowo omówione zostaną najważniejsze kierunki tych wydatków oraz ich przeznaczenie.

Wykres 11 Wydatki bieżące Gminy Lubawka wg działów

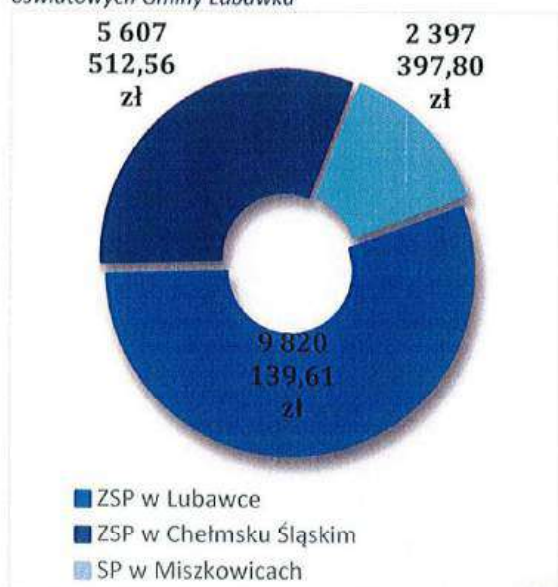
OŚWIATA I WYCHOWANIE

W ramach wydatków bieżących w zakresie oświaty i wychowania Gmina w ubiegłym roku przeznaczyła kwotę 18 543 440,67 zł. W pierwotnym planie kwota wydatków na ten cel wynosiła 18 768 027,57 zł, natomiast została zrealizowana na poziomie 98,8%. W tej kwocie zawierają się m.in.: koszty utrzymania placówek edukacyjnych, wynagrodzenia nauczycieli i obsługi szkół, zakup wyposażenia placówek oświatowych, a także wkład własny Gminy w celu realizacji planowanych projektów. 40,19% wydatków bieżących poniesionych w 2023 roku przez Gminę to wydatki związane

z działem Oświata i wychowanie. W 2023 roku wartość przyznanej subwencji oświatowej wyniosła 8 361 162,00 zł.

Wykres 12 Wydatki bieżące na utrzymanie jednostek oświatowych Gminy Lubawka

Na utrzymanie gminnych jednostek oświatowych w roku 2023 Gmina przeznaczyła łącznie 17 825 049,97 zł, w tym:

- ZSP w Lubawce – 9 820 139,61 zł
- ZSP w Chełmsku Śląskim – 5 607 512,56 zł
- SP w Miskowicach - 2 397 397,80 zł

Kwoty te obejmowały m.in. wydatki związane z uczestnictwem placówek w projektach edukacyjnych takich jak:

- Edukacja sposobem na przyszłość – 5 838,12 zł
- Znowu razem w Gminie Lubawka – 50 324,44 zł
- Mali Geniusze – 17 503,76 zł

Wydatki własne w zakresie omawianego działu to kwota wynosząca 718 390,70 zł, którą Gmina przeznaczyła na wkład własny do realizowanych projektów. W 2023 roku rozłożenie wydatków kształtowało się następująco:

- 16 000,00 zł – program „Umiem pływać”
- 163 150,56 zł – pobyt dzieci z Gminy w placówkach przedszkolnych w innych gminach
- 393 080,13 zł – dowożenie uczniów do szkół

- 4 401,20 zł – Fundusz Pomocy (dowożenie uczniów do szkół)
- 12 162,16 zł – projekt „Edukacja sposobem na przyszłość”
- 78 151,17 zł – projekt „Znowu razem w Gminie Lubawka”
- 33 911,00 zł – projekt „Poznaj Polskę”
- 4 299,48 zł – projekt „Mali Geniusze”
- 7 605,00 zł – Fundusz Sołecki

W zakresie wydatków na oświatę i wychowanie wydatki kształtowały się następująco:

12 469 246,13 zł	• Szkoły podstawowe
151 575,71 zł	• Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
2 483 242,69 zł	• Przedszkola
309 184,38 zł	• Świetlice szkolne
397 481,33 zł	• Dowożenie uczniów do szkół
44 076,06 zł	• Doksztacanie i doskonalenie nauczycieli
967 264,72 zł	• Stołówki szkolne i przedszkolne
1 429 086,86 zł	• Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy
90 062,66 zł	• Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych
202 220,13 zł	• Pozostała działalność

Wskazane powyżej kwoty zostały przeznaczone głównie na utrzymanie i funkcjonowanie placówek oświatowych, wynagrodzenia kadry, zakup towarów i usług niezbędnych do funkcjonowania placówek oraz szkolenia podnoszące kompetencje dla pracowników.

GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

W ramach powyższego działu Gmina wydatkowała kwotę 6 087 391,70 zł, stanowiącą 95,28% przyjętego planu, który zakładał w budżecie kwotę rzędu 6 388 859,38 zł

Środki te przeznaczono na poniższe cele:

• 3 210 115,00 zł	• Gospodarka odpadami komunalnymi
• 1 161 007,02 zł	• Oczyszczanie miast i wsi
• 785 023,52 zł	• Utrzymanie zieleni w miastach i gminach
• 54 395,87 zł	• Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu
• 779 728,54 zł	• Oświetlenie ulic, placów i dróg
• 22 043,69 zł	• Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami
• 75 078,06 zł	• Pozostała działalność

W zakresie powyższych kwot głównymi kategoriami kosztów były wynagrodzenia osobowe, usługi komunalne, zakup usług i produktów niezbędnych do utrzymania czystości i zieleni, utrzymanie punktów konsultacyjnych, czy uczestnictwo w projektach.

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

W kategorii *Administracja Publiczna* szacowane na dzień 01.01.2023 r. wydatki wynosiły 6 182 663,94 zł, a ich realizacja na koniec roku ukształtowała się na poziomie 95,87%, co w rezultacie przełożyło się na kwotę rzędu 5 927 217,70 zł.

Środki te wykorzystano na sfinansowanie poniższych zadań:

• 109 452,89 zł	• Urzędy wojewódzkie
• 328 866,41 zł	• Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)
• 4 677 114,77 zł	• Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)
• 92 888,12 zł	• Promocja jednostek samorządu terytorialnego
• 718 895,51 zł	• Pozostała działalność

Jak wynika z powyższego wyliczenia, główne kierunki wydatków w zakresie administracji publicznej skupiały się na realizacji bieżących zadań urzędów, a co za tym idzie pokrywanie kosztów wynagrodzeń, zakupu sprzętów i usług niezbędnych do funkcjonowania jednostek, kosztów działalności placówek, czy kosztów uczestnictwa w programach i projektach.

RODZINA

W rozdziale *Rodzina* wydatkowano łącznie kwotę 4 869 797,69 zł, stanowiącą 95,01% planu przewidzianego w budżecie Gminy Lubawka (5 125 490,07 zł).

Środki te przeznaczono na następujące zadania:

• 4 346 701,57 zł	• Świadczenia społeczne (rodzinne, alimentacyjne, składki emerytalne i rentowe)
• 2 432,00 zł	• Karta Dużej Rodziny
• 209 073,25 zł	• Wspieranie rodziny
• 136 087,10 zł	• Rodziny zastępcze
• 48 183,05 zł	• Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych
• 101 700,00 zł	• Składki zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłki dla opiekunów
• 25 620,72 zł	• Pozostała działalność

Powyższe wyliczenie wskazuje na zakres zadań realizowanych w ramach rozdziału *Rodzina*. Zadania te kwalifikowane są jako jedno z najważniejszych kategorii wydatków realizowanych w ramach zadań zleconych gminom. W ich zakres wchodzi m.in. wydatki związane z wypłatą świadczeń społecznych takich jak świadczenia rodzinne (3 046 291,11 zł), świadczenia rodzicielskie (135 608,00 zł), świadczenia z funduszu alimentacyjnego (249 414,84 zł), czy świadczenia wychowawcze (113 494,08 zł) oraz koszty obsługi tych świadczeń. Ponadto w tej kategorii mieszczą się również koszty związane z udzielaniem pomocy finansowej obywatelom Ukrainy, bieżącą działalnością placówek pomocowych, czy realizowanymi programami pomocowymi.

POMOC SPOŁECZNA

Wydatki bieżące w ramach działu zostały zaplanowane w kwocie 4 471 110,15 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 3 825 015,04 zł, w rezultacie stopień realizacji wydatków bieżących wyniósł 85,55%.

Powyższe środki przeznaczono na następujące kategorie wydatków:

• 637 729,16 zł	Domy pomocy społecznej
• 62 605,92 zł	• Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
• 201 951,95 zł	• Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe
• 201 649,19 zł	• Dodatki mieszkaniowe
• 299 945,92 zł	• Zasiłki stałe
• 1 339 085,37 zł	• Ośrodki pomocy społecznej
• 292 530,20 zł	• Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
• 155 331,00 zł	• Pomoc w zakresie dożywiania
• 610 004,17 zł	• Pozostała działalność

Powyższe dane finansowe przedstawiają zakres wydatków związanych z realizacją zadań Gminy na rzecz mieszkańców. Jak można zauważyć największy odsetek tej kwoty stanowią wydatki przekazane na funkcjonowanie Ośrodków Pomocy Społecznej. Kwota ta stanowi 35% łącznych wydatków w tej kategorii. Równie wysokie kwoty przeznaczane są na funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej – 637 729,16 zł. Te, jak również pozostałe wydatki w powyższych kategoriach przeznaczone były głównie na wynagrodzenia osobowe kadry, ubezpieczenia społeczne, zakup produktów i usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania placówek oraz wypłatę zasiłków i świadczeń socjalnych, a także wypłatę innych dodatków objętych tą kategorią.

WYDATKI MAJĄTKOWE

Wydatki majątkowe obejmują swoim zakresem przede wszystkim nakłady na zadania inwestycyjne własne, mogą również obejmować dotacje na inwestycje dla innych jednostek.

Gmina Lubawka w zakresie wydatków majątkowych zrealizowała budżet do wysokości 1 737 220,51 zł, tj. w 71,96% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 2 414 308,69 zł. Wartości zrealizowanych w 2023 roku wydatków majątkowych przedstawia poniższy wykres.

Wydatki majątkowe

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	453 166,84 zł
Transport i łączność	391 704,80 zł
Ochrona zdrowia	359 514,00 zł
Administracja publiczna	178 158,86 zł
Kultura fizyczna	125 243,97 zł
Rolnictwo i łowiectwo	65 128,80 zł
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	60 999,19 zł
Oświata i wychowanie	52 209,96 zł
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	27 000,00 zł
Gospodarka mieszkaniowa	24 094,09 zł

Wydatki majątkowe jak już wspomniano to również wkład finansowy w realizowane na terenie gminy inwestycje. W tym miejscu wskazane zostaną jedynie łączne kwoty planowane i wydatkowane w 2023 roku na ten cel. W zakładce *Inwestycje* omówione zostaną w sposób szczegółowy zrealizowane w ubiegłym roku inwestycje.

Na realizację inwestycji Gmina Lubawka przeznaczyła w 2023 roku łączną kwotę w wysokości 1 737 220,51 zł, co stanowi 72% planowanych wydatków w zakresie tej części budżetu. Wydatki te objęły m.in. przebudowy i remonty budynków gminnych, remonty dróg, uczestnictwo w programach oraz wsparcie funduszu sołectkiego.

PRZYCHODY

Gmina Lubawka w 2023 roku osiągnęła przychód w wysokości 14 361 311,21 z (318,99% planu. W tej kwocie zawierają się poniższe składowe:

- 1 098 994,86 zł – nadwyżka z lat ubiegłych, pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne,
- 4 365 562,58 zł – niewykorzystane środki pieniężne wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych,
- 8 896 753,77 zł – wolne środki w postaci nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikającą z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

ROZCHODY

Rozchody w 2023 roku w Gminie Lubawka zrealizowano do wysokości 870 000,00 zł tj. 100,00% planu. W zakres rozchodów Gminy wchodzi spłaty kredytów, spłaty pożyczek oraz wykup obligacji. Poniżej dokładny wykaz rozchodów Gminy w zakresie wymienionych kategorii.

•Spłaty kredytów udzielonych przez Bank BPS Legnica na pokrycie deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań w wysokości 1 300 000,00 zł	oz roku 2016	▪470 000,00 zł
•Spłata pożyczki udzielonej przez WFOŚiGW we Wrocławiu na wypłatę dotacji dla mieszkańców na wymianę źródła ciepła	oz roku 2019	▪40 000,00 zł
	oz roku 2020	▪35 000,00 zł
	oz roku 2021	▪25 000,00 zł
•Wykup obligacji	oz roku 2023	▪300 000,00 zł

PODSUMOWANIE

Sporządzone sprawozdanie finansowe za rok 2023 wykazało zadłużenie Gminy Lubawka w wysokości 7 963 440,19 zł, co w porównaniu do roku poprzedniego (8 896 753,77 zł) stanowi nieznaczny spadek. Ponadto wyliczono wolne środki w wysokości 16 249 000,00 zł. Kwota ta obejmuje środki otrzymane lecz niewykorzystane, których realizacja musi być kontynuowana w roku 2024 oraz kwoty zaangażowane już w uchwale budżetowej na rok 2024, których wysokość na dzień 29.03.2024 roku to 10 517 590,75 zł oraz kwotę 4 522 896,74 zł, która wiąże się z poniższymi wydatkami:

o40 486,00 zł	•niewykorzystane wpływy na Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 konkurs <i>Rosnąca odporność</i> (zwrot niewykorzystanej dotacji przez SP ZOZ)
o17,35 zł	•niewykorzystane środki z Funduszu Pomocy
o113 755,04 zł	•nadwyżka dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu nad wydatkami dotyczącymi przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii
o182 458,72 zł	•nadwyżka dochodów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi nad wydatkami
o1 785 665,63 zł	•niezaangażowana w budżecie roku 2024 wartość środków z Funduszu Dopłat z przeznaczeniem na wydatkowanie w latach kolejnych
o190 000,00 zł	•pokrycie podatku VAT w programie Cyberbezpieczny samorząd
o2 039 000,00 zł	•pokrycie ze środków własnych gminy podwyżek dla nauczycieli
o212 000,00 zł	•pokrycie ze środków własnych zwiększonego odpisu na ZFŚS

REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

W 2023 roku Gmina Lubawka rozpoczęła pracę nad realizacją dokumentu strategicznego pn. „Strategia Rozwoju Gminy Lubawka na lata 2023-2030”. Dokument ten stanowi podstawowe narzędzie długofalowego zarządzania gminą oraz koordynacji podejmowanych działań. W swoim zakresie ujmuje główne cele i uwarunkowania rozwoju regionu w perspektywie 10-15 lat i powinna stać się podstawą prowadzenia właściwej polityki przez poszczególne podmioty działające na scenie lokalnej, a w szczególności przez władze publiczne. Jej podstawą powinno być założenie maksymalnego wykorzystania wewnętrznego potencjału miejscowych podmiotów, jak również korzyści położenia. Strategia powinna zatem być oparta o dokładne rozpoznanie istniejących zasobów gminy i walorów jej lokalizacji. Strategia rozwoju jest programowaniem przyszłego działania. Jej istotą jest hierarchizacja celów i w pierwszej kolejności realizacja tych, które ułatwią przyszły rozwój.

Ponadto w ubiegłym roku w trybie ciągłym realizowano zadania z zakresu polityki społecznej, programy pomocowe oraz szereg programów mających na celu usprawnienie pracy podmiotów publicznych oraz bieżące i długoterminowe wsparcie mieszkańców Gminy.

Poniżej omówione zostaną najważniejsze działania podjęte przez Gminę Lubawka w ramach tego działu wraz ze wskazaniem konkretnych korzyści płynących z ich realizacji.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NA LATA 2023 – 2030

Przygotowania do prac nad Strategią Rozwoju Gminy Lubawka na lata 2023-2030 rozpoczęto już w roku 2022 poprzez podjęcie stosownej uchwały (Uchwała Nr XIV/406/22 Rady Miejskiej w Lubawce z dnia 27 października 2022 r.). Uchwała ta określała szczegółowy harmonogram prac i konsultacji społecznych.

Strategia zawiera najważniejsze elementy, które pozwolą na rozwój i prawidłowe zarządzanie Gminą w perspektywie najbliższych 10 lat, m.in.:

- wspomaganie instytucjonalnego zaplecza gospodarki,
- przedstawienie dynamicznego bilansu korzystnych i niekorzystnych cech układu lokalnego oraz identyfikacja jego głównych "przewag konkurencyjnych", a także barier,
- uzyskanie stabilności gospodarczej,

- stworzenie dogodnych warunków osadnictwa.

W związku z powyższym, efektem prac było stworzenie i przyjęcie w dniu 31 sierpnia 2023 r. „Strategii Rozwoju Gminy Lubawka na lata 2023-2030”, w której określono mocne i słabe strony Gminy, a także potencjał i wyzwania jakie czekają nas w najbliższych latach.

W ramach niniejszego dokumentu określono następujące cele strategiczne:

- **SPOŁECZNE** – wzrost poziomu usług publicznych, jakości życia i pracy
- **GOSPODARCZE** – turystyczne i logistyczne centrum na pograniczu polsko-czeskim
- **PRZESTRZENNE** – zrównoważona, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń Gminy

W zakres celu strategicznego w sferze społecznej przyjęto poniższe założenia operacyjne, na których opierać się będzie dalsza polityka społeczna Gminy Lubawka:

- a. Podniesienie jakości i poprawa dostępności świadczonych usług społecznych
- b. Zapewnienie wysokiej jakości oferty kulturalnej
- c. Poprawa dostępności do zasobów mieszkaniowych
- d. Integracja społeczności i przeciwdziałanie wykluczeniom
- e. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego
- f. Podniesienie jakości zarządzania i zapewnienie wysokiego poziomu aktywności społecznej oraz współpracy wewnętrznej i zewnętrznej

Sfera gospodarcza ukierunkowana została na:

- a. Rozwój konkurencyjnej oferty i infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami
- b. Kreowanie klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
- c. Rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego
- d. Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych

Rozwój w sferze przestrzennej opierać się będzie głównie na:

- a. Poprawie dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury drogowej
- b. Ochronie walorów i zasobów środowiska naturalnego
- c. Poprawie estetyki gminy
- d. Przystosowaniu do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku

Proponowane rozwiązania i przyjęte założenia w powyższym dokumencie mają na celu przede wszystkim pozytywny, aktywny i prężny rozwój zarówno Miasta Lubawka jak i otaczających go obszarów wiejskich.

W sferze społecznej głównym celem stała się aktywizacja mieszkańców na rynku pracy, poprawa warunków nauczania i dostosowanie go do potrzeb rynku pracy. Zadaniem władz Gminy Lubawka będzie zapewnienie nowych miejsc w przedszkolach oraz utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3, których obecnie Gmina nie oferuje. Ponadto kolejnym zadaniem, jakie zrealizować powinna Gmina w ramach przyjętej strategii jest modernizacja obiektów edukacyjnych.

Kolejnym istotnym elementem rozwoju Gminy w ramach sfery społecznej jest rozszerzenie oferty kulturalnej oraz integracja środowisk, a poprzez to rozwój osobisty i kulturalny mieszkańców. Planowane działania w tym zakresie to modernizacja oraz/lub utworzenie nowych miejsc artystyczno-rozrywkowych oraz zaktywizowanie większej grupy mieszkańców do uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych przez Gminę.

Trzecią istotną płaszczyzną, której rozwój również stał się priorytetem dla Gminy jest kwestia rozwoju zabudowy mieszkaniowej i zapewnienia wystarczającej dostępności zasobów mieszkaniowych. Na tą chwilę Gmina zmaga się ze zbyt niską dostępnością mieszkań i „losowym” ich powstawaniem pod kątem przestrzennym. Zadaniem dla Gminy będzie ujednoczenie przestrzeni miejskiej, zabudowanej i zapobieganie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej. W tym celu władze Lubawki zaplanowały proces rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej i komunalnej wraz z niezbędnymi remontami i zagospodarowaniem pustostanów.

Bardzo ważnym projektem na objęte strategią lata stała się poprawa bezpieczeństwa publicznego mieszkańców i turystów. W tym celu Gmina Lubawka zobowiązała się do zwiększenia liczby wybudowanych, zmodernizowanych i wyposażonych obiektów straży pożarnej oraz rozszerzenia sieci monitoringu.

Ponadto do rangi najważniejszych kierunków przyszłego rozwoju podniesiono kwestię jakości zarządzania i współpracy wewnętrznej i zewnętrznej. Priorytetem w tym zakresie stało się zapewnienie udziału społecznego w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w sprawach publicznych, promowanie aktywności i rozwój organizacji pozarządowych, a co za tym idzie promowanie wolontariatu. Ważnym elementem jest również aktywny i sprawny samorząd, działający za rzecz i w interesie mieszkańców tak, by zwiększyć poziom integracji społeczności lokalnej.

Ostatnim, jednakże równie istotnym problemem Gminy, który pojawił się w celach strategii jest efektywna polityka społeczna, obejmująca integrację osób wykluczonych ze społeczeństwem oraz swobodny dostęp do dóbr i usług oferowanych na terenie Gminy. Wyznacznikiem prawidłowej realizacji tego zadania stanie się wykaz inicjatyw podejmowanych na rzecz osób potrzebujących oraz liczba ich beneficjentów.

Sfera gospodarcza Gminy Lubawka to głównie zagospodarowanie przestrzenne, rozwój sportu, rozwój turystyki i promocja gminy na zewnątrz. By wypełnić postawione sobie cele do roku 2030, Gmina ukierunkowała swoje działania na:

- zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce, w tym poszerzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy poprzez jej promocję, zintegrowanie i budowę jednolitego systemu informacji turystycznej;
- rozwój i poprawa dostępności do zróżnicowanej oferty sportowej, rekreacyjnej i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców;
- modernizacja, oznakowanie i aktualizacja przebiegu istniejących tras i szlaków oraz infrastruktury turystycznej
- rozwój współpracy z gminami ościennymi i z organizacjami turystycznymi w zakresie stworzenia kompleksowej oferty turystycznej i promocji walorów turystycznych Gminy
- wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych dla promocji turystycznej gminy
- uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych targach, wizytacjach i spotkaniach turystycznych

Wszystkie powyższe cele pozwolą na osiągnięcie rozwiniętej gospodarki turystycznej, która swoją ofertą przyciągnie zarówno samych mieszkańców jak i turystów.

Strategia oprócz głównych celów i zadań jakie wypełnić ma Gmina na przestrzeni 10 lat, zawiera szereg wskaźników, które pozwolą władzom Gminy oraz mieszkańcom zweryfikować postępy i efekty podejmowanych inicjatyw. W przypadku powyższych założeń wskaźnikami są m.in.:

- długość wybudowanych ścieżek rowerowych, czy singletracków
- opracowanie aktualnej mapy szlaków turystycznych, pieszych, nordic walking, rowerowych, single trucków, MTB, downhillowych, enduro, biegowych, narciarskich, konnych oraz atrakcji turystycznych i kulturowych
- liczba wież widokowych na terenie Gminy
- stworzenie nowoczesnej bazy informacji w postaci strony internetowej zawierającej aktualny wykaz atrakcji turystycznych, miejsc noclegowych i punktów gastronomicznych na terenie Gminy
- liczba miejsc noclegowych, lokali gastronomicznych, czy turystów zagranicznych odwiedzających gminę

Obecnie Gmina, mimo swojego dogodnego położenia, zмага się z niskowym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów. Strategia zakłada realizację zadań mających na celu zwiększenie powierzchni inwestycyjnej na terenie Gminy, zwiększenie miejsc pracy, czy liczby przedsiębiorstw

rozpoczynających działalność na jej terenie. Istotnym, jak nie najważniejszym, zadaniem władz Gminy w zakresie długoletniego planowania jest prowadzenie aktywnych działań, mających na celu pozyskanie inwestorów lokalnych i zewnętrznych, zapewniających tym samym nowe miejsca pracy. Pozwoli to na wzrost potencjału gospodarczego Gminy, który obecnie wydaje się być w fazie recesji. Kompleksowe przygotowanie planistyczne i infrastrukturalne terenów inwestycyjnych oraz efektywna ich promocja to kluczowe działania, które Gmina zamierza podjąć by uzyskać zamierzone efekty. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz tworzenie warunków dla rozwoju innowacyjności ma na celu poprawę polityki wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, zwiększenie liczby inwestorów krajowych i zagranicznych, zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy i liczby miejsc pracy oraz zróżnicowanie oferty usług na terenie Gminy.

Zapewnienie warunków dla rozwoju sieci internetowej, szerokopasmowej i GSM jest kolejnym wyzwaniem, jakie Gmina Lubawka przyjęła w 10-letniej strategii rozwoju. Zadanie to realizowane będzie etapami m.in. poprzez zapewnienie powszechnego dostępu do e-administracji, e-usług i e-komunikacji czy upowszechnianie umiejętności cyfrowych i wiedzy informatycznej we wszystkich grupach wiekowych. Działania takie pozwolą na zwiększenie możliwości i skuteczności administracyjnej, a także poprawę jakości świadczonych usług, jakości życia i warunków pracy na terenie Gminy.

Dla każdego z mieszkańców z pewnością dużym walorem będzie zrównoważona, estetyczna i atrakcyjna przestrzeń gminna. Z tego właśnie powodu strategia rozwoju objęła w swoich założeniach również sferę przestrzenną. Aby zapewnić ład i zrównoważony rozwój na tej płaszczyźnie Gmina zaplanowała inwestycje w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej i rozwoju infrastruktury drogowej. Ponadto ważnym elementem będzie tu ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego oraz poprawa estetyki. Osiągnięcie powyższych celów zapewni m.in.:

- zwiększenie dostępności transportowej,
- rozbudowa i modernizacja sieci drogowej,
- poprawa stanu jakości dróg
- ochrona i utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym,
- stworzenie jednolitych standardów urbanistycznych dotyczących reklam i obiektów małej architektury,
- likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego,

- realizacja działań służących minimalizacji zagrożeń wynikających z ekstremalnych zjawisk atmosferycznych,
- realizacja programów retencjonowania wody,
- rozwój niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Wszystkie powyższe działania i postawione przed Gminą Lubawka zadania mają na celu rozwój nie tylko na wymienionych płaszczyznach, ale również niesienie pozytywnego wpływu na kompatybilność wszystkich elementów życia społecznego, a tym samym poprawę tego życia.

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce jako jedna z podstawowych jednostek organizacyjnych Gminy wypełnia dużą część zadań publicznych, których celem jest ustabilizowanie sytuacji społecznej jej mieszkańców. Głównym zadaniem jednostki jest zatem zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin będących częścią tutejszej społeczności oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powinien swoim działaniem dążyć do doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Dzięki realizowanym programom kierowanym właśnie do takich osób/rodzin pomoc ta umożliwiła przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać. Poza programami bezpośrednio dotyczącymi pomocy społecznej MGOPS realizuje programy socjalne, z których korzysta liczna grupa odbiorców.

Głównym celem i zadaniem jednostki są m.in.:

- pomoc osobom i rodzinom oraz doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej (głównie dla osób bez dochodu lub o niskich dochodach, czy osobom niepełnosprawnym);
- zapewnienie godnego dochodu osobom i rodzinom, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej (np. przemocą w rodzinie);
- integracja społeczna osób wykluczonych społecznie;

Poniżej krótko omówiona zostanie realizacja poszczególnych programów i polityk, za które odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY LUBAWKA NA LATA 2021-2030

Dokument zawierający „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawka na lata 2021-2030” został opracowany przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce i przyjęty Uchwałą Nr XI/270/21 Rady Miejskiej w Lubawce z dnia 26 sierpnia 2021r. Co do zasady Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma w założeniach pełnić rolę schematu integrującego działania poszczególnych uczestników życia społecznego w gminie.

Podstawowe funkcje strategii to:

- a. dostarczanie podmiotom polityki społecznej oraz mieszkańcom informacji o długookresowych uwarunkowaniach rozwoju infrastruktury społecznej,
- b. deklaracja i zobowiązanie władz gminy do podjęcia określonych przedsięwzięć i działań.

W związku z powyższym, Strategia wskazuje najważniejsze cele, ich hierarchię oraz możliwości realizacji tych celów. Ponadto opracowanie to zawiera narzędzia i instrumenty, których stosowanie w procesie wdrażania kolejnych działań pozwala na skuteczną realizację założonych celów. Dokument ten pozwala jednocześnie określać długofalowe założenia i sposoby ich realizacji, które pozwalają usystematyzować i nadać priorytety poszczególnym zadaniom. Ma ona charakter partnersko – społeczny, co oznacza, że określa kierunki i granice działań władz oraz udział czynnika społecznego w ich realizacji.

Co najważniejsze Strategia pozwala przez wykorzystanie silnych stron i szans rozwojowych, a kompensowanie słabych stron i zagrożeń na lepsze zagospodarowanie zasobów ludzkich, sprzętowych, obiektów, środków finansowych i wiedzy oraz pozyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w celu poprawy funkcjonowania tej części społeczności lokalnej, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym.

Diagnoza przeprowadzona w oparciu o dane empiryczne oraz wyniki badań ankietowych pozwoliła na wskazanie głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy Lubawka, a co za tym idzie wpływających na jakość życia w Gminie. Do głównych, zidentyfikowanych problemów społecznych należą:

- Trudności opiekuńczo-wychowawcze i niskie kompetencje społeczne rodzin;
- Problemy zdrowotne i w zakresie funkcjonowania społecznego seniorów;

- Trudności w funkcjonowaniu społeczno-zawodowym osób niepełnosprawnych;
- Przemoc w rodzinie;
- Uzależnienia;
- Bezrobocie i bierność zawodowa.

Cechą wskazanych problemów społecznych wpływającą na trudność ich rozwiązania jest wzajemne powiązanie. Bardzo często osoby i rodziny dotknięte są nie tylko jedną kwestią, ale kilkoma jednocześnie. To sprawia, że sytuacja jest szczególnie skomplikowana, a możliwości samodzielnego przezwyciężenia problemów znacząco ograniczone.

Kluczowym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest doprowadzenie do rozwiązania, a przynajmniej złagodzenia, istotnych w lokalnej perspektywie problemów społecznych. Dla realizacji tego celu niezbędne było przeprowadzenie diagnozy, a następnie wytyczenie planów przyszłych działań.

Określenie społecznej misji gminy sprzyja ukierunkowaniu celów i zadań strategii na jej realizację, a co za tym idzie skoncentrowanie działań instytucji publicznych, społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych na poprawie jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawka na lata 2021-2030 przyjęła misję społeczną jako wytyczną swoich działań.

Misją społeczną Gminy Lubawka jest wsparcie osób i rodzin w rozwiązywaniu problemów społecznych dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Lubawka. Wykonanie zadań przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wsparcia rozwoju społecznego oraz rozwiązania kluczowych problemów społecznych.

Dla realizacji misji społecznej Gminy Lubawka, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie, wytyczono pięć celów strategicznych przewidzianych do wykonania w latach 2021-2030, a mianowicie:

- Stworzenie wspólnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, niesamodzielnymi, zależnych i w podeszłym wieku.
- Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji.
- Profilaktyka uzależnień i promocja zdrowego stylu życia.
- Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Gminy Lubawka.
- Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych.

Cele strategiczne wytyczają pięć głównych ścieżek działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lubawka. Dla ich realizacji wyróżniono cele operacyjne, konkretyzujące cele

strategiczne oraz zadania - konkretne kierunki działań w sferze społecznej. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ działań, które przyczynią się do realizacji przyjętej w dokumencie misji.

„OPIEKA WYTCHNINIOWA” - EDYCJA 2023

W 2023r. Gmina Lubawka kontynuowała realizację rządowego programu „Opieka Wytchnieniowa”, z którego skorzystało 5

43 043,78 zł

osób w tym 2 dzieci, a czas poświęcony na wykonanie zadania wyniósł 1055 godzin. Całkowity koszt związany z realizacją usług opieki wyniósł 43 043,78 zł. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobami posiadającymi:
  - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności
  - orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności

Wsparcie to realizowane jest poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Stała opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą, których niepełnosprawność związana jest ze znacznym ograniczeniem samodzielności, bardzo często oznacza konieczność wsparcia w prawie każdym elemencie codziennego życia. Opiekunowie muszą podporządkować swoje życie opiece nad osobą od nich zależną, co najczęściej oznacza wielkie obciążenie fizyczne i psychiczne. Wiele osób w takiej sytuacji rezygnuje z udziału w życiu społecznym, zawodowym, zaniedbuje własne zdrowie i inne potrzeby oraz całkowicie rezygnuje z indywidualnych aspiracji.

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponują czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Ważną częścią opieki wytchnieniowej jest także wzmocnienie potencjału opiekunów zaangażowanych w codzienne wspomaganie osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczenie wpływu wiążących się z tym obciążeń na ich kondycję psychofizyczną.

Usługa opieki wytchnieniowej może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków.

KORPUS WSPARCIA SENIORÓW

70 808,57 zł

W omawianym roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce ponownie realizował Program "Korpus Wsparcia Seniorów " na rok 2023. Program ten był odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne. Jest także elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Program skierowany był do seniorów w wieku 65 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Realizacja programu w roku 2023 obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- **Moduł I** – którego celem było zapewnienie usługi wsparcia seniorom w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług w zakresie określonym w programie, wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, w zakresie codziennego świadczenia pomocy osobom potrzebującym wsparcia;
- **Moduł II** – który obejmował swym zakresem poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. "opieki na odległość", a także wsparcie gminy w realizacji świadczenia usług opiekuńczych

Uczestnicy programu otrzymali elektroniczne opaski bezpieczeństwa SiDLY służące do teleopieki wyposażone w:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski/urządzenia,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),
- funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.

Dzięki temu urządzeniu seniorzy są pod troskliwą opieką, mogą cieszyć się samodzielnością, a ich rodziny odzyskują spokój o najbliższe osoby. Zakup opasek został zrealizowany dzięki wsparciu finansowym dla gminy udzielonego na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu pomocy społecznej na realizację zadania.

Na zadania realizowane w ramach Modułu I udzielono pomocy dla 57 osób w wieku 65 lat i więcej, natomiast z Modułu II zapewnił środki i pomoc, z których skorzystało 79 osób w wieku 65 lat i więcej.

Całkowity koszt programu w 2023 roku wyniósł 70 808,57 zł, w tym Moduł I angażujący 9 268,26 zł środków i Moduł II, gdzie wykorzystano 61 540,31 zł.

OPIEKA 75+

Kolejnym programem, który jest regularnie prowadzony i realizowany na terenie Gminy Lubawka jest Program „Opieka 75+”.

70 221,51 zł

W analizowanym roku realizowana była Edycja 2023, która miała na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami lub są osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie.

Głównym celem usług opiekuńczych była pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, świadczenie opieki higienicznej lub pielęgnacji zaleconej przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W programie wzięło udział 10 seniorów, a całkowity koszt programu w 2023r. wyniósł 70 221,51 zł, z czego dotacja stanowiła 60% tej kwoty, tj. 42 132,88 zł.

PROGRAM WIELOLETNI „SENIOR+” NA LATA

2021-2025

Od roku 2015 w Gminie Lubawka realizowany jest nieprzerwanie Program „Senior+”. Jego podstawowe założenia zawarte są w

228 480,66 zł

dokumentie określającym cele i zasady udzielania pomocy społecznej dla osób starszych zawartych w programie wieloletnim „Senior+” na lata 2015–2020. Obecnie jego założenia są kontynuowane, by zapewnić nieprzerwaną, stałą i stabilną pomoc osobom potrzebującym. W tym celu od 2018 roku w

miejsowości Bukówka funkcjonuje Dzienny Dom Pobytu „SENIOR+”, gdzie w ramach programu udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego oraz zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprawę jakości życia w środowisku lokalnym, integrację społeczną środowiska seniorów, promowanie aktywnego starzenia się.

W 2023r. do Dziennego Domu Pobytu „SENIOR+” w Bukówce uczęszczało 17 seniorów z Gminy Lubawka.

By zapewnić ciągłość swoich działań w zakresie programu Gmina Lubawka korzysta z dofinansowania zadania realizowanego w ramach Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2023 Moduł II „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Dom/Klubu Seniora+”, w postaci dotacji. W roku 2023 dotacja ta została udzielona w kwocie 67 360,25 zł, natomiast całkowity koszt programu „Senior+” w 2023 roku wyniósł 228 480,66 zł.

WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELICZY ZASTĘPCZEJ

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w roku 2023 realizował Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

184 270,15 zł

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest ściśle związany z pracą asystenta rodziny, który ma na celu udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ważne jest jednak to, aby w tej pracy poznać zasoby i deficyty rodziny, ich mocne i słabe strony, a co za tym idzie prawidłowo określić odpowiednie sposoby współpracy. Celem asystenta jest aby rodzina osiągnęła stabilizację życiową i wychowywała dzieci w prawidłowo funkcjonującym, bezpiecznym i kochającym się środowisku.

Do głównych zadań asystenta rodziny należą:

- pomoc w wypełnianiu podstawowych funkcji
- pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- pomoc w kształtowaniu wartości w rodzinie
- wspieranie aktywności społecznej
- pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców
- pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych
- pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny

W MGOPS w Lubawce zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny, w tym jeden zatrudniony na pół etatu, którzy w roku 2023 współpracowali z 25 rodzinami, z czego 10 rodzin dzięki nim zakończyło współpracę z MGOPS i rozpoczęło samodzielne życie.

Współpraca asystentów z rodziną może odbywać się po spełnieniu jednego z dwóch kryteriów:

- dobrowolna zgoda rodziny,
- postanowienie sądu, zobowiązujące rodzinę do współpracy z asystentem.

W roku 2023 rodzin skierowanych do pracy z asystentami postanowieniem sądu było 5. W tym samym roku Sąd umieścił 4 dzieci w pieczy zastępczej. Na dzień 31.12.2023 r. w pieczy zastępczej przebywało 33 dzieci, z czego 11 powróciło do rodziny biologicznej, a 2 usamodzielniało się. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej wynosiła 184 270,15 zł, i pokryta została ze środków własnych gminy, jako zadanie własne.

Asystenci rodzin realizują również ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*”, w których urodziły się dzieci niepełnosprawne. Dotyczy to dzieci, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W roku 2023 asystenci współpracowali w tym zakresie z 3 rodzinami.

W związku z ustawą „Za życiem” jednej z rodzin przyznano z zasobów Gminy Lubawka lokal mieszkalny w Chełmsku Śl., który został dostosowany do osoby niepełnosprawnej przez Gminę w ramach projektu Fundusz Dopłat w Banku Gospodarstwa Krajowego „Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania lokalu gastronomicznego na mieszkanie dla osoby niepełnosprawnej”. Wyposażony natomiast został przez stowarzyszenie SPESS z Katowic przy współpracy z asystentem rodziny.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

620 835,33 zł

I. Świadczenia rodzinne

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce w dziale świadczeń Rodzinnych realizuje działania określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która określa zasady ustalania, przyznawania i wypłacania przedmiotowych świadczeń.

Na świadczenia te składają się:

1. zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego:
  - dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
  - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka,
  - dodatek z tytułu wychowania w rodzinie wielodzietnej,
  - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
  - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
2. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3. świadczenie rodzicielskie,
4. świadczenie za życiem,
5. świadczenia opiekuńcze w formie:
  - świadczenia pielęgnacyjnego
  - zasiłku pielęgnacyjnego,
  - specjalnego zasiłku opiekuńczego,
  - zasiłku dla opiekuna.

W roku 2023 kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego wynosiło 674,00 zł na osobę w rodzinie oraz 764,00 zł, jeśli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku przekroczenia dochodu uprawniającego do zasiłku rodzinnego, rodziny mogą skorzystać z tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Według tego na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny.

W roku 2023 r. w zakresie powyższych świadczeń wydano 552 decyzje, a co za tym idzie, wypłacono 2 288 świadczeń na kwotę 256 926,85 zł.

II. Fundusz alimentacyjny

MGOPS w Lubawce realizuje również działania na rzecz osób uprawnionych do pomocy w zakresie alimentów. W roku 2023 wydano 61 decyzji, na podstawie których wypłacono 600 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 250 414,48 zł.

Głównym zadaniem funduszu alimentacyjnego jest wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów oraz prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych we współpracy z komornikiem sądowym, prokuraturą, powiatowym urzędem pracy, starostą, urzędem skarbowym.

III. Program 500+

Od 01.05.2022 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce w ramach ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wypłaca świadczenia wychowawcze „500 plus” przyznane przez Wojewodę Dolnośląskiego we Wrocławiu w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego.

Są to świadczenia przysługujące matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Przysługuje ono do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia. W 2023 r. świadczenie przysługiwało w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie w przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W roku 2023 wydano 43 decyzje i tym samym wypłacono 238 świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 113 494,00 zł.

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w

318 904,99 zł

trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci uchwalonego przez radę gminy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025. W 2023 roku w ramach wymienionego Programu realizowano m.in. zadania związane z:

- funkcjonowaniem Placówki Wsparcia Dziennego w Lubawce (m.in. ponoszenie kosztów posiłków, bieżących wydatków związanych z organizacją zajęć kulinarnych, finansowanie wycieczek i organizowanych atrakcji podczas ferii zimowych oraz wakacji),
- realizacją projektu pt. „Odlóż telefon – życie jest gdzie indziej” (wydruk broszur informujących o dostępności wsparcia terapeutycznego oraz psychologicznego na terenie Gminy Lubawka, zakup artykułów stanowiących nagrody i upominki dla dzieci i młodzieży podczas pikników prowadzonych pod w/w hasłem w trakcie Rodzinnego Pikniku Profilaktycznego w Chełmsku Śląskim oraz w Lubawce podczas Rodzinnego Pikniku Profilaktycznego w Parku Watra i Pikniku Profilaktycznego podczas biegu Kruczej Skały pod skocznią narciarską, zamówienie ulotek informujących o uzależnieniach behawioralnych i ich negatywnych skutkach),
- dofinansowaniem akcji „Wakacyjna Szkołka Tenisowa”, której cele są skierowane na dbanie o zdrowie psychiczne i fizyczne, uczestnictwo w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu, odkrywanie własnych zainteresowań, nawiązywanie relacji interpersonalnych, zapobieganie uzależnieniom i zachowaniom niepożądanym, rozwijanie kompetencji społecznych i inne. Kwota dofinansowania została przeznaczona m.in. na zlecenie przeprowadzenia warsztatów profilaktycznych przez panią Lucynę Walków zgodnie z tegorocznym tematem „Odlóż telefon-życie jest gdzie indziej” oraz na pokrycie kosztów posiłków dla dzieci i młodzieży uczestniczących w tej akcji,

- dofinansowaniem półkolonii z programem profilaktyczno-wychowawczym dla 20 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu Chełmska Śląskiego (zakup artykułów niezbędnych do prowadzenia zajęć, koszty transportu i wstępu do atrakcji turystycznych podczas wyjazdów jednodniowych, zakup artykułów stanowiących nagrody dla dzieci podczas organizowanych konkursów),
  - sfinansowaniem programu wychowawczo-profilaktycznego "Spójrz Inaczej" dla nauczycieli klas I-III, który stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży. Celem głównym programu było zapobieganie uzależnieniom i innym destrukcyjnym zachowaniom oraz nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym, natomiast celem szczegółowym rozwijanie umiejętności psychospołecznych,
  - funkcjonowaniem Punktu Konsultacyjnego oraz ponoszenie kosztów wynagrodzenia psychologów i terapeutów.
- PK funkcjonujący przy MGOPS ma do dyspozycji następujących specjalistów:
- psycholog Bogusława Ulanowicz-Pęcherczyk – poradnictwo psychologiczne dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi,
  - psycholog, terapeuta Michał Bojanowski – poradnictwo psychologiczne oraz terapeutyczne w obszarze uzależnień, panowania nad emocjami i kontroli złości,
  - specjalista psychoterapii uzależnień Agnieszka Sobańska – poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych (konsultacje motywujące dla osób przed podstawowym programie leczenia oraz konsultacje po ukończonym podstawowym programie leczenia).

W oparciu o posiadane zasoby MGOPS organizuje regularnie zajęcia i spotkania z wymienionymi powyżej specjalistami. Poniżej znajdziecie Państwo tabelę, gdzie wskazane są poszczególne formy zajęć oraz ich rodzaj, a także ilość przeprowadzonych zajęć w ramach pomocy społecznej.

Tabela 4 Zajęcia terapeutyczne prowadzone na terenie Gminy Lubawka w 2023 r.

Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	38	175	Zajęcia indywidualne
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podst. programie psychoterapii uzależnień	34	277	40
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla	109	280	Zajęcia indywidualne

<i>osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi</i>			
<i>Zajęcia terapeutyczne w zakresie uzależnień oraz rozwoju umiejętności społecznych i treningu zastępowania agresji</i>	84	569	Zajęcia indywidualne

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Poza wymienionymi powyżej zadaniami MGOPS w Lubawce wykonuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, który jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Lubawka, w tym szczególnie do tych, którzy są uwikłani w przemoc jako ofiara, sprawca lub świadek przemocy.

Podstawową funkcją i celem takich działań jest określenie działań pomocowych na rzecz osób uwikłanych w przemoc domową, ale także prowadzenie wszelkich działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy na rzecz ogółu społeczności lokalnej, mających na celu podniesienie świadomości społecznej w obszarze przemocy domowej. Program skierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb, pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

W związku z powyższymi działaniami MGOPS w roku 2023 objął 88 osób procedurą Niebieskiej Karty i wszczął 29 postępowań w zakresie jej wydania. Ponadto skierowani 6 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze, złożonych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania. W ubiegłym roku liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia jej dalszego stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy wyniosła 13, i 9 zakończonych procedur z powodu ich niezasadności. W 2023 roku zorganizowano również 5 posiedzeń Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Lubawce i 43 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych.

DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym mającym na celu dofinansowanie do

201 649,19 zł

wydatków mieszkaniowych, ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Jest to również zadanie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce.

Sposób przyznania dodatku mieszkaniowego jest ściśle określony przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych, a jego przyznanie uzależnione jest od spełnienia trzech wymogów określonych w ustawie tj.:

1. posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego
2. posiadanie odpowiedniej wysokości średniego miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku
3. zajmowanie lokalu o określonej ustawą powierzchni

W 2023 r. przyjęto w tym przedmiocie 126 wniosków (121 decyzji przyznających oraz 5 decyzji odmownych) a pomoc otrzymało 84 rodziny. Łączna kwota przyznanych świadczeń wyniosła 201 649,19 zł.

WIELOLETNI PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” NA LATA 2019 -2023

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce udziela pomocy w zakresie dożywiania dzieciom i osobom dorosłym spełniającym wymogi ustawowe:

190 648,00 zł

- **w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych**

dla osób objętych programem *“Posiłek w szkole i w domu”* przyznawany w sytuacji, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

- **w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności**

dla osób i rodzin objętych programem przyznawane w przypadku, gdy dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

- **w formie posiłku dla dzieci i uczniów**

w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyrażało chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie pomocy w ramach programu ostonowego odbywało się bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej

posiłek oraz bez ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Niniejszy program realizował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce, jako samorządowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej we współpracy z Placówkami Oświatowymi funkcjonującymi na terenie Gminy Lubawka oraz innymi zewnętrznymi Placówkami Oświatowymi, do których uczęszczały dzieci i młodzież z terenu Gminy Lubawka

Poniżej przedstawiamy tabelę z informacjami na temat beneficjentów pomocy społecznej zawartej w założeniach wieloletniego programu *„Posiłek w szkole i w domu”*:

Rodzaj pomocy	Liczba osób	Kwota wydatkowana
Posiłki	82 (27 dzieci, 55 osób dorosłych)	105 954,00 zł
Świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych	26	7 800,00 zł
Świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy)	141	40 860,00 zł
Posiłki dla dzieci i uczniów w ramach programu oślonowego w zakresie dożywiania	2	717,00 zł
Razem:		155 331,00 zł

Powyższa tabela przedstawia poszczególne formy wsparcia oraz ilość przyznanych świadczeń oraz ich wartość. Gmina Lubawka w roku 2023 przeznaczyła na ten cel 155 331,00 zł, w tym 79 600,00 zł z dotacji i 75 731,00 zł z środków własnych Gminy.

Poza wymienioną wyżej formą wsparcia rodzin, MGOPS w 2023 r. przyznał pomoc w formie kolacji wigilijnej oraz w formie bonu na zakup żywności świątecznej w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz w formie specjalnego zasiłku celowego. Na ten cel Gmina Lubawka przeznaczyła w 2023 roku odpowiednio:

- 9 600,00 zł – kolacja wigilijna, z której skorzystało 32 osoby,
- 25 000,00 zł – bon na zakup żywności świątecznej, udzielony 100 osobom.

Program „Posiłek w szkole i w domu” był finansowany ze środków własnych gminy oraz dotacji z budżetu państwa otrzymanej w ramach dofinansowania realizacji programu.

W ramach realizowanych zadań, MGOPS jest również dysponentem pomocy społecznej w ramach programu oślonowego w zakresie dożywiania w Gminie Lubawka „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023. Program ten został utworzony w celu niesienia pomocy najmłodszym beneficjentom pomocy społecznej. W ramach tego zadania udziela się wsparcia w formie posiłku:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Niniejszy program realizuje i koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce, jako samorządowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej we współpracy z Placówkami

Oświatowymi funkcjonującymi na terenie Gminy Lubawka oraz innymi zewnętrznymi Placówkami Oświatowymi, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Lubawka. Przyznanie takiej pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, a jedynie na wniosek odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola.

Program jest finansowany ze środków własnych gminy oraz dotacji z budżetu państwa otrzymanej w ramach dofinansowania wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W 2023 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce na wniosek Dyrektora Szkoły Podstawowej w Miskowicach oraz Dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lubawce udzielił w tej formie pomocy na rzecz 2 dzieci, którym sfinansowano posiłki na kwotę 717,00 zł.

WSPARCIE NA RZECZ RODZINY - KARTA

DUŻEJ RODZINY

W 2023r. do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce wpłynęło 126 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny z tego:

- 13 nowym rodzinom przyznano karty dla rodzin wielodzietnych
- 104 rodzinom przyznano karty dla rodziny wielodzietnej, gdy karta przyznana była wyłącznie rodzicom
- 11 kart przyznano jako skutek zmiany liczby członków rodziny lub przyznana karty dla członka rodziny, który był już jej posiadaczem
- 3 karta wydana jako duplikat

2 432,00 zł

Łącznie w celu realizacji powyższego zadania wydano 244 karty w ramach 126 złożonych wniosków i udzielono 2 432,00 zł należnej dotacji z tego tytułu.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA (POPŻ)

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce – w okresie od sierpnia 2023r. do września 2023 r. przy współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu, realizował Program Operacyjny Pomoc

Żywnościowa Podprogram 2021 Plus współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego celem było zapewnienie najuboższym mieszkańcom pomoc żywnościową. Pomoc z niniejszego programu kierowana jest do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i obecnie trafiła do 166 osób z terenu Gminy Lubawka.

Kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania skierowania, na podstawie którego jest wydawana żywność w okresie realizacji Podprogramu 2021 Plus, wynosiło:

- 1 823,60 PLN dla osoby samotnie gospodarującej
- 1 410,00 PLN dla osoby w rodzinie

W ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – Podprogram 2021 Plus osobom potrzebującym zostało wydane:

- 2 t 576 kg żywności tj. 280 paczek żywnościowych

UCHWAŁY RADY MIASTA

W 2023 r. Radni Rady Miejskiej w Lubawce na posiedzeniach rady miejskiej podjęli 109 uchwał dotyczących działalności Gminy w tym 16 stanowiących akty prawa miejscowego, w tym:

- 27 uchwał w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie Gminy
- 35 uchwał dotyczących nieruchomości
- 8 uchwał w sprawie ustalenia wysokości podatków i opłat
- 8 uchwał w sprawie zmiany regulaminów i przyjęcia programów jednostek organizacyjnych
- 2 uchwały w sprawach kadrowych JST
- 1 uchwały w sprawie ustalenia metod dokonywania czynności prawnych
- 1 uchwały w sprawach obywatelskich
- 3 uchwał w kategorii inne
- 2 uchwały nieuchwalone
- 2 uchwały wycofane

Najważniejszymi uchwałami podjętymi w roku 2023 są te dotyczące rozwoju Gminy Lubawka. Do takich uchwał z pewnością możemy zaliczyć poniższe:

- **Uchwała Nr II/440/23**

którą podjęto decyzję o przystąpieniu Gminy Lubawka do porozumienia międzygminnego dotyczącego sporządzenia "Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego"

- **Uchwała Nr V/463/23**

w sprawie "Udzielenia pomocy finansowej Województwu Dolnośląskiemu na realizację zadania przy opracowaniu dokumentacji technicznej dla zadania pn.: „Budowa chodnika wraz z przebudową zatoki autobusowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 369 w miejscowości Miskowice (etap II)"

- **Uchwała Nr VI/476/23**

w sprawie wyrażenia woli współpracy z międzynarodową organizacją pozarządową Stowarzyszeniem Wolontariuszy Shanti (skrót SVA) z siedzibą w Tokio

- **Uchwała Nr IX/483/23**

dotyczącą wyrażenia woli kontynuacji członkostwa Gminy Lubawka w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania Kwiat Lnu z siedzibą w Czadrowie w okresie programowania 2021-2027

INWESTYCJE

Realizacja inwestycji to zawsze temat priorytetowy dla każdej z gmin. Ich realizacja często rozciąga się w czasie nie tylko ze względu na kompleksowość i złożoność inwestycji, ale również ciągłe poszukiwanie środków, które pokryją w pełni nasze założenia. Rok 2023 dla Gminy Lubawka to rok, w którym Gmina głównie skupiła się na pozyskaniu środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych, których termin wykonania rozpocznie się w 2024 r.

Mimo, że rok 2023 upłynął w poczuciu, że inwestycji na terenie gminy było mało, to pozytywna perspektywa napawa rok 2024. Na inwestycje udało się pozyskać 20 131 973,59 zł, a łączna wartość czekających nas inwestycji to 22 905 668,89 zł.

Rok 2023 również był pełen zadań inwestycyjnych realizowanych na bieżąco. Na zadania z tego zakresu Gmina pozyskała dotacje w wysokości 11 696 152,48 zł, a wartość łączna realizowanych inwestycji wyniosła 15 785 359,44 zł.

INFRASTRUKTURA DROGOWA

W zakresie prac nad infrastrukturą drogową Gmina Lubawka podjęła się realizacji inwestycji, mających na celu usprawnienie ruchu, poprawę bezpieczeństwa oraz komfortu jazdy. Do takich zadań należy:

1. Budowa i modernizacja drogi gminnej przy ul. Kolonia w miejscowości Chełmsko Śląskie

Na realizację tego zadania Gmina Lubawka pozyskała dotację z Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Inwestycji Strategicznych z Rządowego Funduszu Polski Ład w wysokości 85% wartości inwestycji tj. 3 977 552,48 zł Zadanie jest na etapie opracowywania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, postępowanie przetargowe zostało ogłoszone w formule: „Zaprojektuj i wybuduj”.

Dzięki tym środkom Gmina planuje zrealizować następujący zakres prac:

- przebudowę i wzmocnienie drogi
- budowę i przebudowę sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie realizowanego zadania

- budowę i montaż nowego oświetlenia
- budowę miejsc parkingowych
- przebudowę zjazdów
- budowę kanalizacji deszczowej oraz odwodnienia powierzchniowego
- budowę chodnika
- budowę kanału technologicznego
- aranżację przestrzeni publicznej poprzez uzyskanie zgód na wycinkę drzew kolidujących z inwestycją
- wprowadzenie elementów uspokojenia ruchu
- likwidację kolizji branżowych

2. Przebudowa drogi wewnętrznej dojazdowej do gruntów rolnych w Niedamirowie

Dotację w wysokości 131 040,00 zł na realizację powyższej inwestycji Gmina Lubawka otrzymała z budżetu Województwa Dolnośląskiego na finansowanie ochrony, rekultywacji i poprawy jakości gruntów rolnych. Środki te zostaną przeznaczone na budowę przyjętej do planu długości drogi wynoszącej 0,210 km. Całkowity koszt inwestycji wynosi 298 885,94 zł.

3. Przebudowa dróg lokalnych wraz z mostami na terenie Gminy Lubawka – sołectwo Chełmsko Śląskie oraz miasto Lubawka”

Gminie Lubawka udało się pozyskać środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych w kwocie 2 450 000,00 zł, wkład własny Gminy: 50 000,00 zł

W ramach zadania inwestycyjnego pn. Przebudowa dróg lokalnych wraz z mostami na terenie Gminy Lubawka: sołectwo Chełmsko Śląskie oraz miasto Lubawka zostanie wykonana:

- ✓ Przebudowa odcinka oś. Słoneczne w miejscowości Chełmsko Śląskie
- ✓ Przebudowa ulicy Kruczej w miejscowości Lubawka
- ✓ Remont mostu w miejscowości Chełmsko Śląskie

4. Modernizacja istniejącego na terenie Gminy Lubawka oświetlenia ulicznego

Gmina Lubawka pozyskała dotację z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych w ramach naboru: Rozświetlamy Polskę w kwocie 217 360,00 zł, wkład własny Gminy: 54 340,00 zł

Przedmiotem planowanego zadania inwestycyjnego jest modernizacja istniejącego na terenie Gminy Lubawka oświetlenia ulicznego, stanowiącego własność Gminy Lubawka. Inwestycja polega na wymianie 143 opraw nieenergooszczędnych na nowe oprawy energooszczędne. Dzięki modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Lubawka poprawi się poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na stworzenie kompleksowego układu bezpiecznej przestrzeni na terenie Gminy Lubawka.

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie kompleksowej modernizacji i przebudowy systemu oświetlenia ulicznego w miejscowości Lubawka – działki nr 56, 132/2, 161/2, 161/1, 213, 354/1, 372, 745, 669, 167 (obręb 0003 Lubawka) 55/4, 196, 209 (obręb 0002 Lubawka) tj. ulice Kamiennogórska, Lipowa, Dworcowa, Aleja Wojska Polskiego, Szymrychowska, Sudecka, Podlesie.

5. Przebudowa dróg na terenie Gminy Lubawka

Gmina Lubawka dokonała wielu mniejszych inwestycji własnych w celu poprawy warunków drogowych na terenie gminy. Do takich zadań należały m.in.:

- montaż barier ochronnych przy drodze gminnej w Miskowicach, Jarkowicach i Bukówce,
- montaż progów zwalniających w Jarkowicach,
- modernizacja mostu w Lubawce na ul. Nadbrzeżnej, w Chełmsku na ul. Pocztovej oraz na drodze gminnej w Okrzeszynie,
- modernizacja przyczółków przy drodze w Niedamirowie,
- odwodnienie drogi na ul. Lipowej w Lubawce,
- dokumentacja na przebudowę drogi do gruntów rolnych w Niedamirowie

Całkowity koszt wymienionych powyżej mikro inwestycji to 93 377,80 zł. Gmina pokryła je ze środków własnych wymienionych w budżecie jako wydatki majątkowe.

6. Budowa chodnika wraz z przebudową zatoki autobusowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 369 w miejscowości Miskowice

W ramach tego zadania Gmina przekazała środki dla Województwa Dolnośląskiego celem wykonania dokumentacji. Wysokość przekazanych środków to 14 452,00 zł, a kolejny etap realizowany będzie w roku 2024.

7. Modernizacja, budowa i przebudowa oświetlenia na terenie gminy Lubawka

Do wspomnianych wcześniej mikro inwestycji należą również prace w zakresie modernizacji oświetlenia na terenie Gminy. Na ten cel Gmina przeznaczyła w 2023 roku kwotę 73 357,08 zł, a w jej zakresie zrealizowano następujące prace:

- modernizacja oświetlenia przy ul. Karkonoskiej, ul. Bocznej, ul. Kamiennogórskiej, ul. Szymrychowskiej, Al. Wojska Polskiego w Lubawce,
- zwiększenie sieci oświetlenia o kolejne lampy w Jarkowicach, Błażejowie, w Chełmsku Śl.

INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej jest priorytetem, który dla władz Gminy powinien być na bieżąco realizowany. Dostęp do podstawowych mediów pozwala na określenie Gminy jako rozwijającej się i nowoczesnej. W ramach tego zadania Gmina Lubawka postawiła na rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Lubawka, Chełmsko Śląskie: sieć wodociągowa i kanalizacyjna, Miskowice: sieć wodociągowa. W 2023 roku zrealizowano zadania związane z przygotowaniem się do tej inwestycji poprzez przygotowanie dokumentacji technicznej – Programu Funkcjonalno-Użytkowego potrzebnej do procedury przetargowej. W związku z tym Gmina pokryła koszty realizacji tego zadania w wysokości 65 128,80 zł. Na pełną realizację zadania otrzymano promesę wstępną z Rządowego Funduszu Polski Ład w wysokości 8 075 000,00 zł tj. 95% wartości inwestycji. Realizacja robót budowlanych zaplanowana jest na lata 2024-2025.

Ponadto na realizację inwestycji w postaci budowy sieci kanalizacji sanitarnej wzdłuż ulic: Zakopiańskiej – działka drogowa oznaczona nr 633 obr. 3 Lubawka i Podgórze – działka drogowa oznaczona nr 648 obr. 3 Lubawka otrzymano dotację w wysokości 1 140 000,00 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Lubawka, a tym samym służy uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze miasta Lubawka celem rozdzielenia wód opadowych od ścieków sanitarnych. Projektowana sieć kanalizacji sanitarnej o długości do 300 m umożliwi odprowadzanie ścieków z posesji zlokalizowanych w mieście Lubawka, szczególnie odbiór ścieków z istniejących budynków, jednocześnie gospodarka wodami opadowymi zostanie uregulowana. Celem inwestycji jest poprawa dostępności mieszkańców Lubawki do sieci kanalizacyjnej. Zadeklarowany wkład własny Gminy wynosi 60 000,00 zł.

PRZESTRZEŃ GMINNA

Jeżeli mowa o inwestycjach, to mowa nie tylko o dużych przedsięwzięciach, ale także o mniejszych działaniach usprawniających codzienne życie mieszkańców. Zadania w zakresie poprawy przestrzeni miejskiej i wiejskiej Gminy są tymi najistotniejszymi i obejmują m.in.: modernizacje budynków, budowę wiat czy poprawę bezpieczeństwa w postaci instalacji monitoringu. W poniższej tabeli

znajdziecie Państwo wykaz podjętych w 2023 roku prac w zakresie budownictwa i przestrzeni gminnej.

Tabela 5 Inwestycje w zakresie przestrzeni gminnej

Nazwa zadanie	Kwota (zł)
Utwardzenie terenu przy Placu Wolności 4 i 5 w miejscowości Lubawka	135 000,00
Kompleksowa termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Gminie Lubawka - ul. Boczna 13 w Lubawce – zlecenie audytu energetycznego budynku	5 000,00
Dotacja celowa dla ZGM na zadanie – zmiana sposobu użytkowania lokalu użytkowego przy ul. Rynek 10 w Chełmsku Śląskim na lokal mieszkalny. Dotacja rozliczona.	11 019,09
Przebudowa i rozbudowa budynku mieszkalnego wraz z rozbiórką zabudowań oraz wykonanie infrastruktury towarzyszącej przy ul. Sąddeckiej 24 w Chełmsku Śląskim. Zadanie dofinansowane z Funduszu Dopłat BGK. Aktualizacja kosztorysów. Zadanie do realizacji w roku 2024.	8 075,00
Budowa wiaty o konstrukcji drewnianej przy OSP w Miskowicach	15 000,00
Modernizacja oświetlenia w budynku ZS-P w Chełmsku Śląskim	15 000,00
Przebudowa parteru budynku ZSP w Lubawce na potrzeby utworzenia przedszkola. Sporządzono dokumentację i aktualizację kosztorysu na budowę pochylni dla niepełnosprawnych.	19 065,00
Wykonanie wiaty rekreacyjnej w Uniemyślu (dokumentacja projektowa)	3 070,00
Łączy nas Bóbr – prace zabezpieczające ścieżkę pieszo-rowerową	193 471,09
Monitoring na polanie pod figurką Św. Floriana przy ul. Świerkowej	44 641,96
Wykonanie przyłącza energetycznego na placu rekreacyjnym w Bukówce	7 073,00
Budowa i modernizacja obiektów sportów zimowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wykonanie analiz	34 524,00
Budowa schroniska przy wyciągu narciarskim w Lubawce. Ujęto jako wydatki niewygasające	44 772,00
Budowa wiaty na boisku sportowym w Niedamirowie	1 999,92

Poza wymienionymi w tabeli zadaniami Gmina Lubawka jest w trakcie procedury opracowywania fiszek projektowych na potrzeby opiniowania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w zakresie możliwości finansowania przedsięwzięć w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska.

Pierwsza fizyka projektowa dotyczy zadania pn. „**Odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej rynku w Lubawce jako miejsca integracji społeczno-kulturalnej i turystyczno-krajoznawczej**”

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategie ZIT

Kategoria interwencji – zakres interwencji FEDS

168. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych

I. CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU I KWOTA DOFINANSOWANIA UE:

Szacowana wartość całkowita (PLN)	1 500 000,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	1 500 000,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	450 000,00
Szacowany wkład UE (PLN)	1 050 000,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

W zakres rzeczowy realizowanej inwestycji wchodzi następujące zadania:

- wymiana elementów małej architektury (dotyczy to planowanych siedzisk, donic, koszy na odpady jak i tablic informacyjnych) oraz opatrzenie ich gminnym logotypem,
- wymiana słupów oświetleniowych i lamp na oświetlenie energooszczędne LED, oprawy
- postawienie pawilonu oraz skomponowanego stylistycznie zadaszania rozkładanego okazjonalnie w celu stworzenia miejsca do aktywnie spędzanego czasu,
- wykonanie nawierzchni o strukturze kostki brukowej na fragmencie rynku,
- wykonanie fontanny wraz z niezbędnym zasilaniem,
- wykonanie tablicy/makiety z odlewem/rysem historycznym miasta,
- likwidację gazonu z nasadzeniami roślin rabatowych na rzecz wykonania ryby na płycie rynku pomiędzy rosnącymi dwoma świerkami, wykorzystanie ich do odtworzenia herbu miasta Lubawka,
- nasadzenia zieleni, wymiana szaty roślinnej, jako uzupełnienie i podkreślenie obecnej architektury kamienic z podcieniami i zabytkowego budynku ratusza,

- ustawienie stojaków na rowery.

Druga fizyka projektowa dotyczy zadania pn. „**Odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej rynku w Chetmsku Śląskim jako miejsca integracji społeczno-kulturalnej i turystyczno-krajoznawczej**”

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategie ZIT

Kategoria interwencji – zakres interwencji FEDS

168. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU I KWOTA DOFINANSOWANIA UE:

Szacowana wartość całkowita (PLN)	1 500 000,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	1 500 000,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	450 000,00
Szacowany wkład UE (PLN)	1 050 000,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

Zakres rzeczowy projektu obejmuje m.in.:

- Wymianę słupów oświetleniowych i lamp na oświetlenie energooszczędne LED, (element projektu – wartość nie przekroczy 49% kosztów kwalifikowanych).
- Wymianę elementów małej architektury, która winna być jednolita kolorystycznie, co dotyczy zarówno planowanych siedzisk, donic, koszy na odpady jak i tablic informacyjnych - opatrzenie elementów małej architektury gminnym logotypem.
- Montaż tablicy informacyjnej lub makiety z odlewem sołectwa.
- Renowację niecki fontanny.
- Poprawę ukształtowania ciągów pieszych.
- Ustawienie stojaków na rowery, co wpisuje się w system identyfikacji wizualnej gminy, jako gminy turystycznej posiadającej w swojej ofercie szlaki rowerowe i piesze.
- Uporządkowanie terenów zielonych: nasadzenia zieleni, wymianę szaty roślinnej, jako uzupełnienie i podkreślenie obecnej architektury: zabytkowe kamienice.
- Ukształtowanie skarp i naprawa murów oporowych. Całość przestrzeni publicznej objętej projektem zostanie dostosowana do wymagań dotyczących dostępności architektonicznej i osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto w ramach projektu zaplanowano wykonanie nawierzchni postumentu pod rzeźbą św. Jana Nepomucena oraz placu poniżej rzeźby, który dodatkowo ma zostać powiększony. Wszelkie prace budowlane muszą uzyskać zgodę konserwatora zabytków, na etapie uzgodnień projektowych zostanie uwzględniona potrzeba adaptacji obszarów do zmiany klimatu związana z dążeniem do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikania tworzenia powierzchni uszczelnionych. Powstała przestrzeń pozwoli na lokalizację kameralnej sceny w górnej części wzniesienia i zgromadzenia się publiczności poniżej. Miejsce to pozwoli również na organizację jarmarków (mogących mieć m.in. rolę edukacyjną, jako nawiązanie do dziedzictwa kulturowego przeszłych pokoleń).

Trzecia fiszka projektowa dotyczy zadania pn.: „Zielona infrastruktura w mieście - park, zieleniec, skwer jako miejsca ochrony przyrody i dziedzictwa naturalnego w Lubawce”

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

Działanie FEDS.02.10 Ochrona przyrody i klimatu - ZIT

Kategoria interwencji – zakres interwencji FEDS

079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby naturalne, zielona i niebieska infrastruktura

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU I KWOTA DOFINANSOWANIA UE:

Szacowana wartość całkowita (PLN)	2 182 000,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	2 182 000,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	645 600,00
Szacowany wkład UE (PLN)	1 527 400,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

Zakres rzeczowy projektu obejmuje przywrócenie i wzmocnienie bioróżnorodności oraz rozwój 3 miejskich terenów zielonych:

- Parku Watra przy ul. Kamiennogórskiej,
- Skweru przy ul. Kombatantów oraz
- Zieleńca przy ul. Karkonoskiej.

Park Watra – planowane jest zagospodarowanie przestrzeni zielonej: pielęgnacja istniejących drzew i usunięciu drzew chorych, suchych, uszkodzonych; nasadzenie szaty roślinnej (m.in. krzewów mających pełnić funkcję izolacji od ul. Kamiennogórskiej). Natomiast nasadzone krzewy w formie kulis mają rozdzielać przestrzenie o różnych funkcjach. Planuje się wymianę zniszczonej nawierzchni na spełniającą kryteria przyczyniające się do zachowania i rozwoju bioróżnorodności. Planuje się także wprowadzenie nowych elementów małej architektury: ławki, kosze na śmieci, różne elementy placów zabaw - zabawki. Planuje się wymianę słupów oświetleniowych i lamp na oświetlenie energooszczędne LED.

Skwer – założenie nowej kompozycji zieleni i jej ukształtowaniu wraz z uporządkowaniem przyległych terenów o funkcji komunikacji kołowej i pieszej. W centralnej części głównego ciągu komunikacyjnego ukształtowano plac z wydzielonym miejscem na lokalizację makiety 3d miasta Lubawka. Całość kompozycji zieleni niskiej, krzewów i małej architektury została oparta na planie koła. Ukształtowane poprzecinane odcinki żywopłotów mają za zadanie zamknięcie poszczególnych planów i wydzielenie stref odpoczynku. W ramach skweru zaprojektowano lokalizację tężni solankowej o rzucie łuku kołowego wzdłuż której ukształtowano ciąg pieszy wraz z ławkami. Prace

budowlane na terenie Skweru muszą uzyskać zgodę konserwatora zabytków, więc należy mieć wzgląd, iż jest to koncepcja projektowa.

Zieleniec – poprawa kompozycji, uporządkowanie komunikacji, wymiana nawierzchni, elementów małej architektury oraz placów wypoczynkowych. Zaplanowane zostało energooszczędne oświetlenie terenu: latarnie parkowe i reflektory. Dobór gatunków roślin stanowiących schronienie i pożywienie dla fauny oraz lokalizację miejsc wypoczynku i aktywności w bezpośrednim otoczeniu bujnej zieleni, wśród drzew zamontowane zostaną stojaki rowerowe.

Czwarta fiszka projektowa dotyczy zadania pn.: „**Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Lubawka**”

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa - ZIT

Kategoria interwencji–zakres interwencji FEDS

065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Szacowana wartość całkowita (PLN)	450 000,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	450 000,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	135 000,00
Szacowany wkład UE (PLN)	315 000,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

Zakres rzeczowy projektu obejmuje rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Lubawka w ciągu drogi: ul. Nadbrzeżnej ok. 330 m, a tym samym służy uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach miasta Lubawka nieobjętych dotąd inwestycjami w przedmiotową infrastrukturę. Projektowana sieć kanalizacji sanitarnej umożliwi odprowadzanie ścieków z posesji zlokalizowanych w mieście Lubawka przy wskazanej ulicy, szczególnie odbiór ścieków z istniejących budynków.

Piąta fiszka projektowa dotyczy zadania pn.: „**Rozwój infrastruktury na terenie Stadionu Miejskiego w Lubawce jako obiektu dla aktywizacji i integracji społecznej na terenie Aglomeracji Wałbrzyskiej**”

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT

Kategoria interwencji – zakres interwencji FEDS

168. Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU I KWOTA DOFINANSOWANIA UE:

Szacowana wartość całkowita (PLN)	790 443,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	790 443,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	237 133,00
Szacowany wkład UE (PLN)	553 310,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

Projektuje się utworzenie/budowę boiska sportowego oraz modernizację kortu tenisowego. Wokół boiska planuje się również wykonanie oświetlenia, które pozwoli na prowadzenie rozgrywek w godzinach wieczornych. Projekt ma na celu stworzenie miejsca sportu i rekreacji głównie dla młodzieży. Jednak z uwagi na atrakcyjne funkcje stadionu będzie wykorzystywana także przez inne grupy społeczne: dzieci, osoby dorosłe, seniorów oraz osoby niepełnosprawne nie tylko z Gminy Lubawka, ale także z gmin ościennych, co sprzyjało będzie nawiązywaniu kontaktów społecznych między wszystkimi grupami wiekowymi.

Powstała w projekcie infrastruktura stadionu przyczyni się do:

- poprawy atrakcyjności miejscowości Lubawka jako miejsca turystycznego z bazą sportową,
- zwiększenia powszechności i dostępności sportu w społeczeństwie,
- stworzenia możliwości wykorzystania obiektu dla organizacji imprez sportowych o charakterze rekreacyjnym (m.in. turnieje sportowe, imprezy kulturalne, pikniki rodzinne)
- zwiększy się dostęp bazy dla sportowców niepełnosprawnych.

Obiekt będzie przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekt ma wpływ na odnowę i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej.

Ostatnia, szósta fiszka projektowa dotyczy zadania pn.: „Łączy nas Bóbr – Etap II” - turystyczna ścieżka pieszo-rowerowa wokół zbiornika wodnego Bukówka

CEL SZCZEGÓŁOWY FEDS 2021-2027, W RAMACH KTÓREGO PLANUJE SIĘ REALIZOWAĆ PROJEKT:

Nazwa i numer celu szczegółowego

RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Nazwa i numer priorytetu SZOP FEDS

FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska

Nazwa i numer działania SZOP FEDS

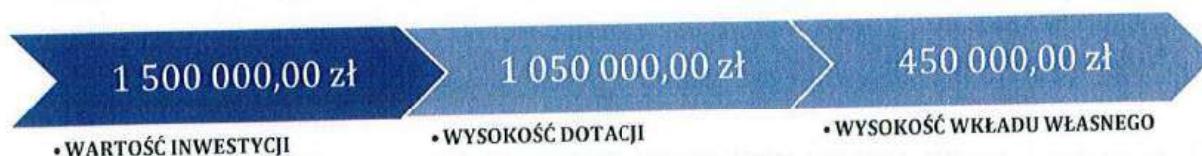
FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT

Kategoria interwencji - zakres interwencji FEDS

165 - Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych

CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU I KWOTA DOFINANSOWANIA UE:

Szacowana wartość całkowita (PLN)	1 500 000,00
Szacowana wartość kosztów kwalifikowalnych (PLN)	1 500 000,00
Kwota wkładu własnego (PLN) *	450 000,00
Szacowany wkład UE (PLN)	1 050 000,00
Planowany poziom dofinansowania [%]	70%

Zakres rzeczowy projektu obejmuje wytyczenie ścieżki pieszo-rowerowej z przeznaczeniem na szlak turystyczny, wykonanie infrastruktury technicznej niezbędnej do właściwego korzystania z walorów przyrodniczych i maksymalnego zmniejszenia niekorzystnego wpływu na środowisko. Ścieżka będzie tworzyła szlak turystyczny tj. trasę służącą do odbywania wycieczek, oznakowaną jednolitymi znakami (symbolami) i wyposażoną w urządzenia informacyjne, które zapewnią bezpieczne i spokojne jej przebycie. Całość projektowanej infrastruktury będzie dostępna dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Przewidziano wykonanie elementów małej architektury takich jak: ławki, tablice informacyjne oraz kosze na śmieci. Planowane jest wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej o długości ok. 2,10 km.

„Przebudowa i rozbudowa budynku mieszkalnego wraz z rozbiórką zabudowań oraz wykonanie infrastruktury towarzyszącej przy ul. Sądeckiej 24 w Chełmsku Śląskim.”

Kolejna dofinansowana inwestycja mieszcząca się w kategorii budownictwa i przestrzeni miejskiej to zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa budynku mieszkalnego wraz z rozbiórką zabudowań oraz wykonanie infrastruktury towarzyszącej przy ul. Sądeckiej 24 w Chełmsku Śląskim.” Na wykonanie tego zadania Gmina pozyskała środki w wysokości 2 943 752,52 zł

Ustalony wskaźnik kosztów kwalifikowalnych na poziomie 63,84 % zgodnie z wnioskiem o udzielenie finansowego wsparcia.

Prace nad realizacją tej inwestycji zostaną wykonane w latach 2024-2026. Źródłem finansowania przedsięwzięcia jest Fundusz Dopłat w Banku Gospodarstwa Krajowego zasilany środkami budżetu państwa, w ramach Rządowego Programu Bezzwrotnego Wsparcia Budownictwa Mieszkaniowego.

„Remont konserwatorski wnętrza kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Lubawce”

Na powyższe zadanie Gmina otrzymała 490 000,00 zł dotacji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego. Wkład własny Gminy to 10 000,00 zł.

Inwestycja będzie polegać na przywróceniu pierwotnego charakteru wnętrza świątyni poprzez usunięcie obecnych, niepierwotnych dekoracji pochodzących z pierwszej połowy XX wieku. Stanowią one dysonans wobec jednoczasowego, spójnego wyposażenia świątyni. Prace zostaną poprzedzone odpowiednimi badaniami konserwatorskimi i technicznymi nawy kościoła w celu wskazania najlepszej ścieżki postępowania. Prace nad realizacją tego zadania ruszą w roku 2024.

„Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania parteru istniejącego budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lubawce na potrzeby utworzenia przedszkola – Etap II”

Na powyższe zadanie Gmina otrzymała dotację z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 850 000,00 zł. Wkład własny Gminy wynosi 150 000,00 zł.

Zakres zadania obejmuje min.:

1. Budowę pochylni dla osób niepełnosprawnych o konstrukcji żelbetowej, a w szczególności:
  1. Roboty przygotowawcze i rozbiórkowe,
  2. Roboty ziemne i konstrukcyjne,
  3. Roboty wykończeniowe i uporządkowanie terenu.
2. Zmianę sposobu użytkowania Etap II części parteru istniejącego obiektu szkoły podstawowej, a w szczególności:
  1. Roboty budowlane – piwnica,
  2. Roboty instalacyjne,
  3. Roboty budowlane – strefa wejścia przy klatce schodowej,
  4. Roboty budowlane – strefa wejścia głównego przedszkola,

5. Roboty budowlane – strefa wejścia głównego szkoły,
6. Roboty budowlane – dachy wejścia głównego szkoły i przedszkola,
7. Roboty budowlane – dach wejścia przy klatce schodowej,
8. Roboty budowlane – parter.

„Remont elewacji i przebudowa części pomieszczeń zabytkowego budynku ratusza w Lubawce z funkcją dostosowania obiektu dla osób niepełnosprawnych”

Na powyższe zadanie Gmina otrzymała kwotę 3 150 000,00 zł dotacji z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego. Wkład własny Gminy wyniesie 10% wartości inwestycji.

Zakres inwestycji:

1. Remont elewacji zabytkowego budynku Ratusza w Lubawce wraz z zabiegami konserwacji technicznej i estetycznej rzeźby Świętego Jana Nepomucena w Lubawce.
2. Przebudowa części pomieszczeń zabytkowego budynku Ratusza w Lubawce z funkcją dostosowania obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ramach pkt 1 zaplanowano w szczególności:

Skucie tynków, demontaż rynien i rur spustowych, demontaż obróbek blacharskich, demontaż wszystkich elementów mocowanych do elewacji, demontaż opraw elektrycznych mocowanych do elewacji wraz z instalacją elektryczną, demontaż instalacji odgromowej, wykonanie nowych odwodnień, uzupełnienie tynków, renowacja i odtworzenie detali sztukaterskich, renowacja krat, renowacja krat, renowacja tarczy zegara, izolacja i renowacja rzeźby Świętego Jana Nepomucena.

W ramach pkt 2 zaplanowano w szczególności:

demontaż części posadzek, utworzenie archiwum, demontaż części drzwi wewnętrznych, demontaż części ścian wewnętrznych, demontaż instalacji sanitarnej i elektrycznej wraz z armaturą, stworzenie nowego układu funkcjonalnego pomieszczeń, wykonanie nowych węzłów sanitarnych, montaż platformy dla osób niepełnosprawnych, wykonanie wentylacji, wykonanie awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, wyposażenie pomieszczeń w czujniki dymu.

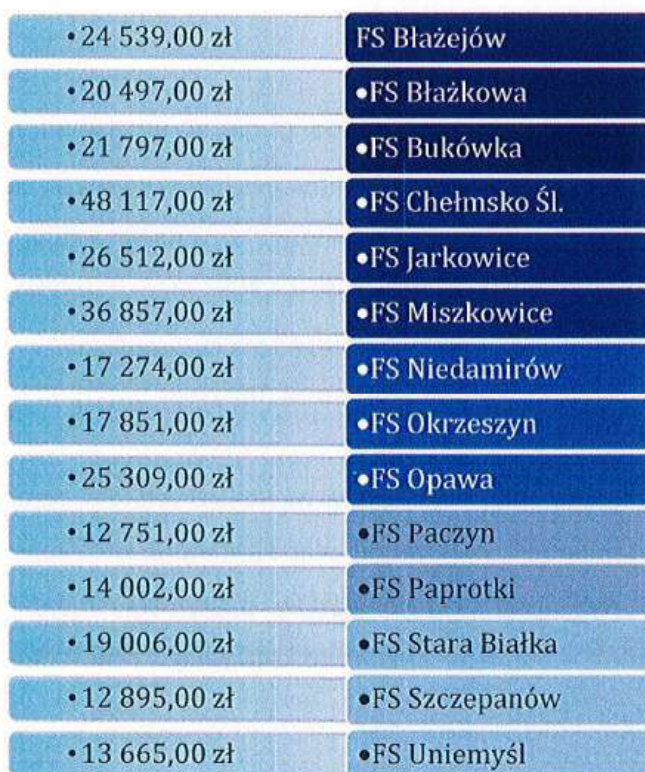
„Budowa zadania o stałej konstrukcji istniejącego boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lubawce”

Gminie Lubawka przyznano dotację z Ministerstwa Sportu i Turystyki na dofinansowanie zadania związanego z budową zadania o stałej konstrukcji istniejącego boiska wielofunkcyjnego w ramach Programu Olimpia - programu budowy przyszkolnych hal sportowych na 100-lecie pierwszych występów reprezentacji Polski na Igrzyskach Olimpijskich" w kwocie 1 138 211,00 zł Środki własne w kwocie: 861 789,00 zł

FUNDUSZ SOŁECKI

Budżet w zakresie wydatków w kategorii Fundusz sołecki został zaplanowany na kwotę 311 072,00 zł i zrealizowany w wysokości 306 661,93 zł, co daje procent realizacji na poziomie 98,58%. Celem tworzenia takiego funduszu jest rozwój lokalny poszczególnych sołectw, które jak wiemy znajdują się w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami i najlepiej odpowiadają ich potrzebom, jak również bezpośrednio i bieżące docierane do konkretnych potrzeb. W roku 2023 postawiono na realizację zadań zarówno na poziomie inwestycyjnym, jak i bieżących wydatków. Poniższy wykres wskazuje łączne kwoty przekazane na bezpośrednie koszty związane z realizacją zadań w zakresie funduszu sołeckiego.

Wykres 13 Fundusz sołecki

Przedstawione powyżej kwoty przekazane do funduszu sołeckiego zawierają m.in. koszty realizacji inwestycji realizowanych w ramach tego funduszu. Poniżej znajdziecie Państwo wykaz

zrealizowanych przedsięwzięć, których koszty pokryte zostały z niniejszego funduszu z podziałem na poszczególne sołectwa.

•Chełmsko śląskie	○Usługa wykonania ogrodzenia na placu zabaw	■6 500,00 zł
	○Zakup namiotu i zestawu stołów i ławek	■6 396,00 zł
	○Usługa wykonania prac ziemnych terenu pod boisko do siatkówki/ wyrównanie terenu	■4 152,74 zł
	○Montaż wiaty na boisko sportowe do przebierania dzieci	■4 000,00 zł
	○Zakup siatki i słupków do gry w siatkówkę na boisko sportowe	■2 847,26 zł
•Opawa	○Zakup kosiarki do sołectwa	■3 620,00 zł
	○Zakup wiat na boisko sportowe	■11 974,05 zł
•Paczyn	○Budowa wiaty na placu zabaw	■8 751,00 zł
•Paprotki	○Zakup urządzeń na plac zabaw	■6 027,00 zł
•Uniemysł	○Wykonanie wiaty rekreacyjnej	■8 000,00 zł
•Bukówka	○Wykonanie przyłącza energetycznego na placu rekreacyjnym	■6 334,00 zł
•Stara Białka	○Zakup materiałów budowlanych do wykonania wiaty na placu rekreacyjnym	○7 871,18 zł
•Niedamirów	○Budowa wiaty na boisku sportowym	■16 474,00 zł
•Okrzeszyn	○Zakup piłko-chwyków na boisko sportowe	■4 500,00 zł
•Błazejów	○dofinansowanie remontu świetlicy wiejskiej	■20 999,19 zł

POZOSTAŁE INWESTYCJE

Poza wymienionymi wyżej inwestycjami, zrealizowanymi w 2023 roku, lub planowanymi do realizacji na rok 2024 jako kontynuacja uprzednio podjętych działań, Gmina zrealizowała szereg inwestycji pomniejszych. Poniższa tabela przedstawia pozostałe zadania inwestycyjne zrealizowane w roku 2023, które Gmina Lubawka finansowała z budżetu własnego, jako wydatki majątkowe inwestycyjne.

Tabela 6 Pozostałe zadania inwestycyjne zrealizowane przez Gminę Lubawka w 2023 r.

Nazwa zadania	Kwota (zł)
Grant "Cyfrowa Gmina" z PO PC. Dofinansowanie do kwoty netto zadania	178 158,86
Fundusz Wsparcia Policji - zakup samochodu	12 000,00
Zakup urządzenia wielofunkcyjnego w ZSP w Chelmsku Śląskim	9 594,00
Zakup obieraczki do stołówki szkolnej w ZSP w Lubawce	8 550,96
Dotacja celowa dla SP ZOZ w Lubawce na inwestycje - środki z nagrody Rosnąca Odporność. Dokonano zwrotu niewykorzystanej dotacji	359 514,00
Program Ciepłe Mieszkanie Z dotacji skorzystało 6 rodzin	65 460,56
Program Czyste Powietrze - zakup sprzętu komputerowego w ramach otrzymanej nagrody za frekwencję	12 593,97
Dotacja celowa dla MGOK na zakup nagłośnienia. Dotacja została rozliczona	40 000,00

GOSPODARKA

EDUKACJA

2046 mieszkańców gminy Lubawka jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 990 kobiet i 1056 mężczyzn. Do przedszkoli uczęszczało 300 dzieci w wieku 3-4 lata oraz 3 dzieci w wieku 2 lub mniej. Liczba ta stanowi 23,4% dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkujących na terenie gminy Lubawka. Uczniowie klas podstawowych stanowili ~31% młodzieży w wieku szkolnym. Liczba uczniów w szkołach podstawowych znacznie spadła w okresie ostatnich kilku lat. Jeszcze w roku 2018 do tutejszych szkół uczęszczało 791 uczniów, natomiast obecnie liczba ta wynosi 706. Do szkół ponadpodstawowych w ubiegłym roku kwalifikowało się 499 uczniów z gminy Lubawka, a ukończyło ją 124 osoby.

Ponadto na terenie gminy Lubawka nie funkcjonuje żaden żłobek publiczny, a dzieci w wieku do 2 lat nieuczęszczających jeszcze do przedszkoli publicznych w ubiegłym roku było 256, w tym 133 chłopców i 123 dziewczynki.

W analizowanym roku udzielono uczniom wsparcia w postaci:

- stypendiów sportowych w wysokości 48 000,00 zł
- nagrody Burmistrza „Złote Orły” w wysokości 10 800,00 zł
- świadczenia socjalnego z tyt. rozpoczęcia roku szkolonego dla 226 uczniów o wartości 11362,86 zł
- świadczenia z tyt. Dojazdów do szkoły dla 311 uczniów o wartości 21 497,92 zł.

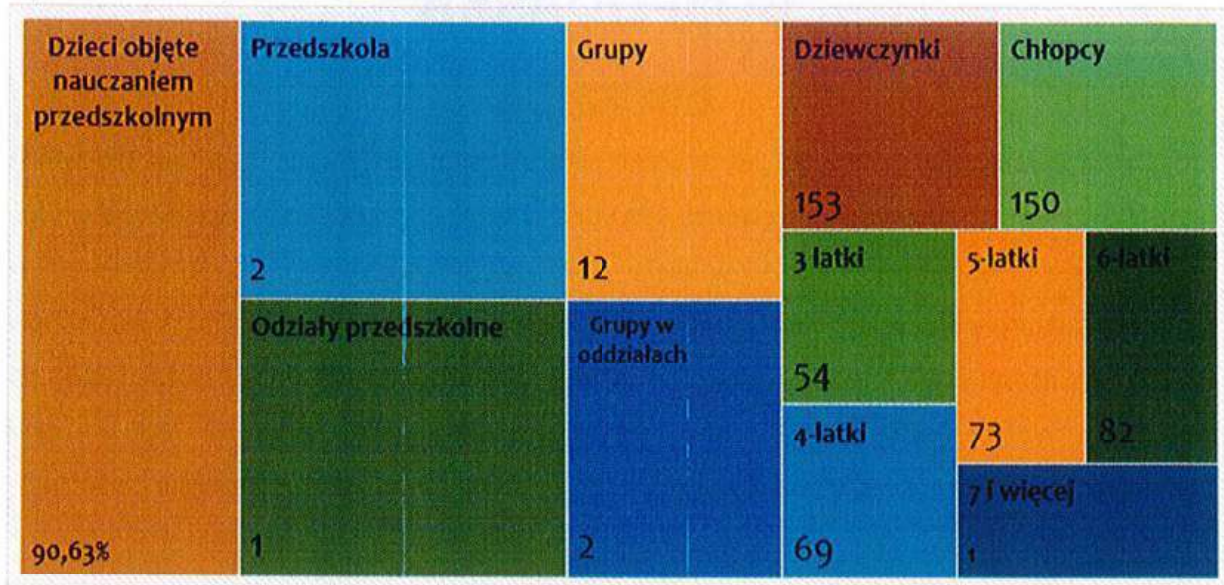
PRZEDSZKOLA

Na terenie Gminy Lubawka funkcjonują 2 przedszkola publiczne oraz 1 oddział mieszczący się na terenie szkoły podstawowej. Dla przedszkolaków utworzono 12 grup w Przedszkolach Publicznych i 2 grupy w oddziale przedszkolnym w Szkole Podstawowej. Jak już wspomniano, do publicznych przedszkoli na terenie Gminy uczęszczało 303 dzieci, w tym 279 do grup w placówkach przedszkolnych i 24 dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Grupę przedszkolaków w wieku 3-6 lat stanowiło 150 chłopców i 153 dziewczynki. Gmina w ramach funkcjonowania publicznych placówek przedszkolnych zapewnia 24 miejsca pracy. W placówkach przedszkolnych zatrudnionych jest 16 nauczycieli, 4 osoby z kadry zarządzającej oraz 2 osoby w charakterze pomocy nauczyciela i 2 nauczycieli wspomagających.

Szczegółowe dane dotyczące rozłożenia poszczególnych roczników w grupach przedszkolnych przedstawia wykres poniżej.

Wykres 14 Nauczanie przedszkolne w Gminie Lubawka

SZKOŁY PODSTAWOWE

Na terenie Gminy Lubawka funkcjonują 3 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Sybiru w Lubawce
- Szkoła Podstawowa im. Tkaczy Chełmskich w Chełmsku Śląskim
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach

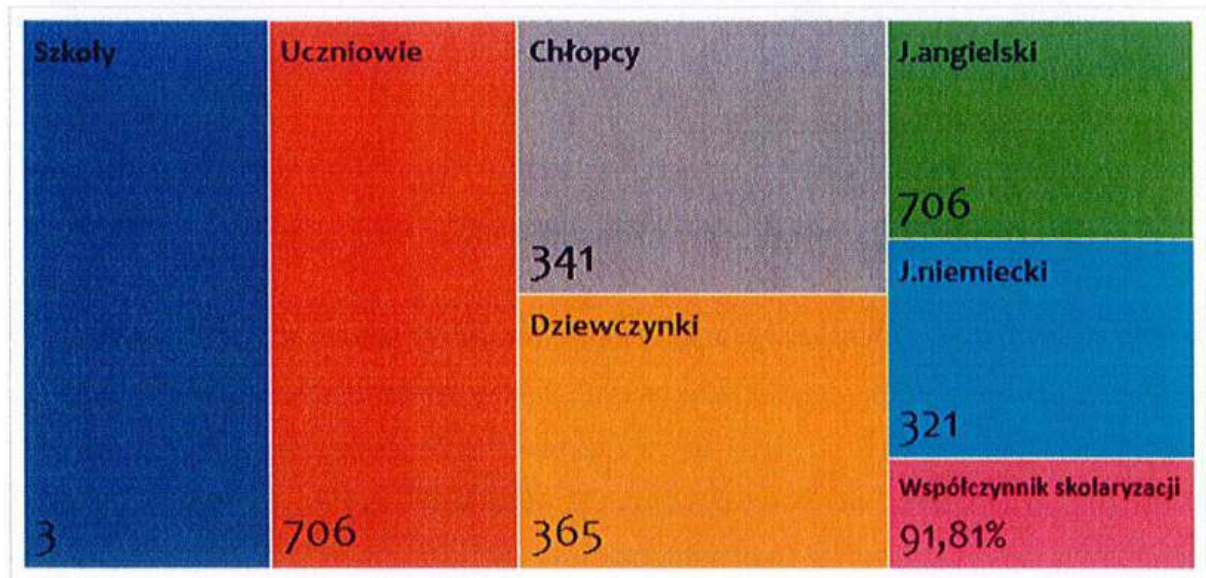
Szkoły podstawowe to 42 klasy, w których naukę odbywał w ubiegłym roku 706 uczniów (341 chłopców i 365 dziewczynek) pod okiem 64 nauczycieli. Wśród tej liczby było 32 uczniów w oddziałach specjalnych/integracyjnych. Średnia ilość uczniów przypadająca na jeden oddział wyniosła 17. W klasach pierwszych naukę rozpoczęło 87 uczniów, w tym 44 dziewczyn i 43 chłopców. Naukę języka angielskiego w szkołach podstawowych kontynuowało 100% uczniów w szkołach podstawowych, natomiast języka niemieckiego 45,5%, czyli 321 uczniów. W ubiegłym roku do klas licealnych udało się 124 uczniów, w tym 67 dziewczynek i 57 chłopców.

Współczynnik skolaryzacji² brutto na terenie Gminy w szkołach podstawowych wynosił w analizowanym roku 91,81%, natomiast współczynnik netto wskazywał 91,03%.

² Relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Poniższy wykres wskazuje dokładne dane w zakresie szkolnictwa podstawowego.

Wykres 15 Szkoły Podstawowe w Gminie Lubawka

BIBLIOTEKI I OŚRODKI KULTURY

Podobnie jak w latach poprzednich na terenie Gminy Lubawka funkcjonują 2 biblioteki oraz 2 Ośrodki Kultury. Księgozbiór zgromadzony przez placówki w ubiegłym roku wynosił 28 185 woluminów i 15 zbiorów specjalnych, a jego obsługa zajmowało się 2 pracowników. W ciągu 2023 roku biblioteki odwiedziło 950 czytelników, wypożyczając 14 386 pozycji. Obydwa obiekty biblioteczne przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych zarówno pod względem wejścia, jak i funkcjonowania placówki. Ponadto jednostki zostały wyposażone w 3 komputery z dostępem do Internetu, które pozwalają na przeglądanie zasobów na miejscu oraz zapewniają bezpłatny dostęp do Wi-Fi.

Wspomniane powyżej Ośrodki kultury to:

- Dom Kultury w Lubawce
- Wiejski Dom Kultury w Chełmsku Śląskim

W ramach swojej działalności Domy Kultury skupiają w swoich szeregach 15 grup artystycznych, w których działa aktywnie 241 osób, 13 kół/ klubów oraz 353 ich członków. Wymienione grupy artystyczne oraz kluby łącznie zrzeszają 594 osób, a ich działalność można sklasyfikować następująco:

- teatralna – 1grupa (7 członków)
- muzyczna – 4 grupy (58 członków)
- florystyczna – 3 grupy (52 członków)
- taneczna – 7 grup (107 członków)

Koła i kluby:

- plastyczne – 1 koło (60 osób)
- taneczne – 1 koło (40 osób)
- muzyczne – 3 koła (40 osób)
- turystyczne – 2 koła (40 osób)
- literackie – 1 koło (8 osób)
- seniora/Uniwersytet Trzeciego Wieku – 2 kluby (85 osób)

W 2023 roku w powyższych ośrodkach kultury zorganizowano 79 imprez, w których udział wzięło 3 543 osób. Dla mieszkańców zorganizowano łącznie 5 wystaw tematycznych, 4 festiwale i przeglądy artystyczne, 12 koncertów, 7 prelekcji i spotkań naukowych, 22 imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne, 7 konkursów, 5 pokazów teatralnych i 13 warsztatów. Największą popularnością wśród mieszkańców cieszyły się imprezy turystyczne/sportowe oraz koncerty. W tych udział wzięło 2 242 osób.

GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

Na terenie Gminy Lubawka w 2023 r. funkcjonowały następują jednostki organizacyjne:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lubawce:
  - Przedszkole Publiczne w Lubawce
  - Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Sybiru w Lubawce
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chełmsku Śląskim:
  - Przedszkole Publiczne im. Tkaczy Chełmskich,
  - Szkoła Podstawowa im. Tkaczy Chełmskich
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Zakład Gospodarki Miejskiej
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

OCHRONA ZDROWIA

W 2023 roku na terenie Gminy Lubawka niezmiennie funkcjonowały 3 przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu: w Lubawce, Chełmsku Śląskim i Miskowicach oraz 5 punktów aptecznych. W ramach działalności przychodni pacjenci mogą skorzystać z Ginekologiczno-położniczej

poradni specjalistycznej. Poradnia Stomatologiczna oraz gabinet fizjoterapeutyczny świadczą swoje usługi prywatnie, jednak w ramach umowy z NFZ można również skorzystać z ich pomocy w zakresie rehabilitacji domowej osób niepełnosprawnych, czy leczenia stomatologicznego. W analizowanym roku udzielono w nich łącznie 38 771 porad lekarskich.

Ochrona zdrowia to zarówno bezpośrednia pomoc lekarska i dostęp do punktów medycznych jak również pomoc środowiskowa i wsparcie rodzin oraz dzieci i młodzieży. Na terenie Gminy Lubawka w ubiegłym roku aktywnie działały 2 placówki wspomagające młodzież oraz ich wychowanie. W placówce socjalizacyjnej zapewnionych było 14 miejsc, z których skorzystało w ciągu 2023 roku 20 wychowanków, natomiast z placówki wsparcia dziennego skorzystało 36 osób, a sama placówka zapewnia 30 stałych miejsc. Ponadto w ubiegłym roku udzielono środowiskowej pomocy społecznej 351 osobom, z czego 155 znajdowało się poniżej przyjętego kryterium dochodowego.

Ochrona zdrowia to również świadczenia rodzinne i wychowawcze przeznaczone dla rodzin oraz wszelka pomoc finansowa przeznaczona dla uczniów. W tym zakresie w 2023 roku wsparcie uzyskało łącznie 2381 osób, m.in. świadczenie „dobry start”, świadczenie rodzinne czy rodzinny kapitał opiekuńczy. Szczegółowe dane dotyczące świadczeń rodzinnych zostały omówione w rozdziale „Pomoc Społeczna”.

GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Na terenie Gminy Lubawka działa 1 przedsiębiorstwo świadczące usługi wodno-kanalizacyjne. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "SANIKOM" Sp. z o.o. w Lubawce to połączenie dwóch zakładów: Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej w Lubawce i Zakładu Budżetowego Wodociągów i Kanalizacji w Lubawce, zatrudniające obecnie 240 osób. Spółkę tworzy 27 dolnośląskich gmin, w których skład wchodzi m.in.: gmina Lubawka, gmina miejska Kamienna Góra, gmina Wojcieszów, gmina Złotoryja czy Miasto Świeradów Zdrój. Główne dziedziny działalności spółki to: przetwarzanie odpadów komunalnych, odbiór i transportem odpadów, dostawa wody, odbiór i oczyszczanie ścieków. Spółkę wykonującą zadania z zakresu gospodarki komunalnej tworzą: Zakład Unieszkodliwiania Odpadów, Baza Transportowa – Kamienna Góra, Wodociągi, Oddział w Boguszowice-Gorcach, Oddział we Lwówku Śląskim oraz Baza przeładunkowa – Jawor.

W 2023 roku zużycie wody na potrzeby przemysłu wyniosło 114 dam³, z czego 112 dam³ stanowił pobór wód podziemnych a 2 dam³ jej zakup z wodociągów. Dokładnie te same proporcje dotyczą odprowadzania ścieków: 112 dam³ stanowią ścieki odprowadzane do wód lub do ziemi, a 2 dam³ odprowadzane do sieci kanalizacyjnej.

Bardzo dużo w ubiegłym roku mówiło się o cenach tzw. mediów. Wg danych statystycznych maksymalna cena wskaźnikowa za 1 m³ dostarczanej wody dla gospodarstw domowych wynosiła

6,18 zł, natomiast dla przedsiębiorstw 6,28 zł. Ceny ścieków odpowiednio wyniosły 6,98 zł dla gospodarstw domowych oraz 6,81 zł dla przedsiębiorstw.

W zakresie ochrony środowiska Gmina Lubawka jest obszarem, którego walor przyrodniczy i turystyczny jest niezmiernie ważny. Znajdziemy tu 12,61 ha oznaczanych rezerwatów przyrody (0,1% powierzchni gminy) i 6 pomników przyrody. Ich ochrona to również zadanie wpisane w zakres działalności gospodarki komunalnej.

Zdjęcie 1 Obszar działania Przedsiębiorstwa SANIKOM

Wykres 16 Wpływy i wydatki związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2023

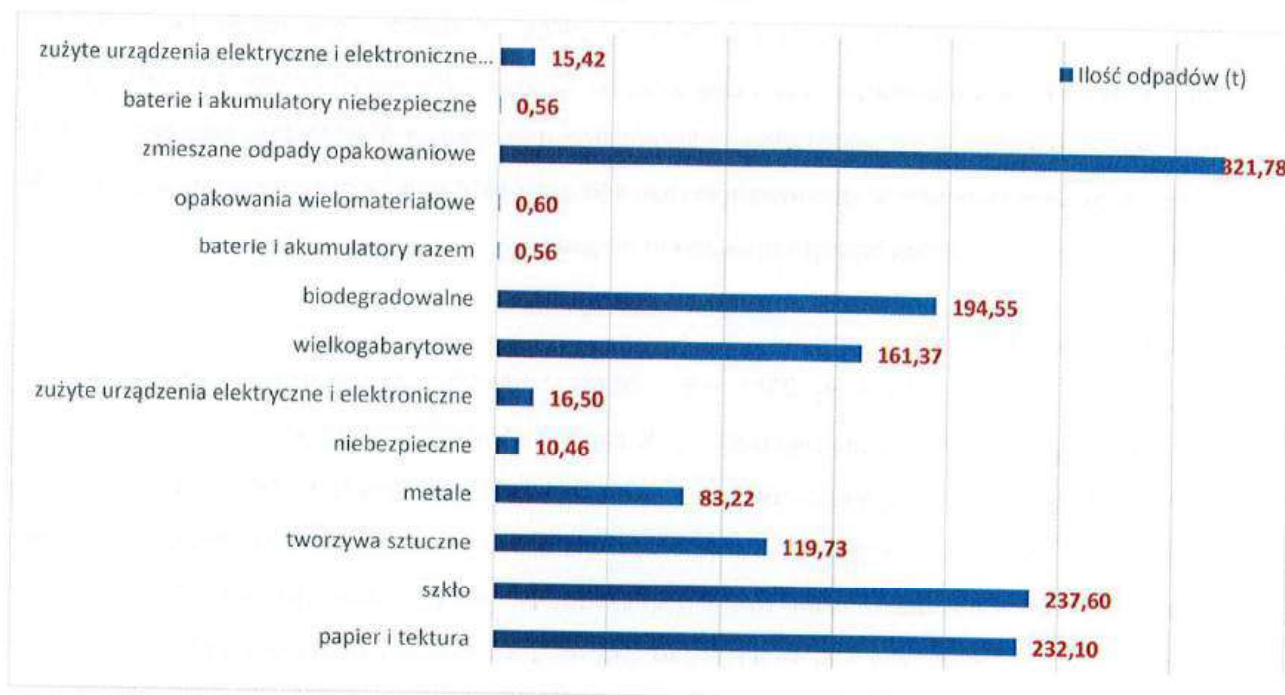
Źródło 1 <https://sanikom.com.pl/obszar-dzialalnosci/>

Odpady Komunalne

W roku 2023 łączna masa wytworzonych na terenie Gminy Lubawka odpadów wyniosła 4 174,17 ton, co daje 825,79 kg na jednego mieszkańca. Liczba ta znacznie wzrosła względem roku poprzedniego, gdzie suma wytworzonych odpadów wynosiła ~ 3,8 tys. ton. Wzrosła również liczba odpadów zbieranych selektywnie w ciągu roku, inaczej „śmieci segregowanych”. Ta w tym roku wyniosła 1 378,47 ton, co daje ok. 407 kg na jednego mieszkańca. Większość, bo aż ponad 80% pochodziła z gospodarstw domowych (1112,95 t).

Selektywna zbiórka odpadów z terenu Gminy odbywa się wg przyjętego harmonogramu i obejmuje kategorie przedstawione na poniższym wykresie. Wykres pokazuje ilość odbieranych odpadów w zależności od ich rodzaju. Jak można zauważyć, największą część stanowią odpady zmieszane, szkło oraz papier i tektura. Równie dużą ilość odpadów segregowanych stanowią odpady biodegradowalne (194,55 t) i wielkogabarytowe (161,37 t).

Wykres 17 Odbiór odpadów selektywnych z obszaru Gminy Lubawka w 2023 r.

Odpady selektywne stanowiły 33% zebranych odpadów z terenu Gminy Lubawka, a wskaźnik efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych wyniósł 825,79 zł/t.

Sieć kanalizacyjna

W roku 2023 na terenie Gminy było 89,1% podpiętych do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych. Na terenie miasta Lubawka 100% budynków mieszkalnych ma dostęp do infrastruktury technicznej w postaci kanalizacji, natomiast na terenach wiejskich odsetek podłączonych do sieci domów wynosił 81,6%. W porównaniu do roku poprzedniego długość sieci kanalizacyjnej nieznacznie wzrosła i obecnie wynosi 81,6 km (poprzedni rok: 81,1 km). W relacji do długości sieci wodociągowej obecnie stosunek ten kształtuje się na poziomie 97,03% (poprzednio: 96,4%). Ilość zgłoszonych podłączeń o sieci również wzrosła i w roku 2023 wyniosła 1 805 szt., a co za tym idzie wzrosła liczba mieszkańców Gminy Lubawka korzystających z sieci kanalizacyjnej – 9 478 osób (5 550 osób w miastach oraz 3 928 osób na wsi). Znacząco spadła liczba awarii sieci kanalizacyjnej w gminie. W porównaniu do roku poprzedniego, gdzie liczba awarii wynosiła 30, w roku 2023 było to zaledwie 7, podczas gdy ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną stanowiły 247,6 dam³ a ścieki oczyszczane odprowadzone 464 dam³. Jednoznacznie można stwierdzić, że system sieci kanalizacyjnej w Gminie jest na wysokim poziomie. Prawie 99% mieszkańców może z niego korzystać, w tym aż 84,7% osób na wsi.

Na obszarze Gminy Lubawka aktywnie działają 3 oczyszczalnie ścieków o przepustowości 5 446 m³ na dobę, w tym 1 oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów, której przepustowość jest równa 474 m³ na dobę. Z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich z podwyższonym usuwaniem biogenów korzystało w ubiegłym roku 1 608 osób, co stanowi ~18% wszystkich osób korzystających z oczyszczalni ścieków. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi stanowiły w analizowanym roku 464 dam³ (416 dam³ – oczyszczane biologicznie i 48 dam³ - oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów).

Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Lubawka w 2023 roku 80,4% budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej wodociągowej – w % ogółu budynków mieszkalnych. W mieście było to 100% podłączanych budynków, natomiast na terenach wiejskim gminy 66,9%. Z tych informacji można wyczytać, że w ubiegłym roku średnio prawie 86% mieszkańców korzystało z wodociągów miejskich. W Gminie Lubawka usługi dostarczania wody świadczy 1 przedsiębiorstwo, a długość sieci wodociągowej wynosiła 84,1 km. W analizowanym roku do sieci wodociągowej podłączonych było 1 492 budynki, a co za tym idzie, 8 790 osób korzystających z wodociągów miejskich (5 557 mieszkańców miasta i 3 233 mieszkańców terenów wiejskich).

Do gospodarstw domowych dostarczono w analizowanym roku 225 dam³ wody, a do innych podmiotów 29,2 dam³. Zużycie wody w ciągu roku na jednego mieszkańca w mieście wyniosło 24,8 m³, a na terenach wiejskich zużycie kształtowało się na poziomie 18,4 m³. Na podkreślenie zasługuje informacja o poniesionych stratach wody. W ubiegłym roku było to aż 434,5 dam³. Co daje wysoki wynik udziału strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody na poziomie 63%. W ubiegłym roku zgłoszono również 16 awarii sieci wodociągowej.

Należy również wspomnieć o zużyciu wody na cele gospodarki narodowej i ludności. W roku 2023 zużycie to wyniosło 368,2 dam³, w tym 114 dam³ na potrzeby przemysłu (cele produkcyjne). Udział przemysłu w zużyciu wody zwiększył się w stosunku do lat poprzednich i wyniósł 31%. Inaczej kształtuje się pobór wody na cele gospodarki narodowej. W 2023 roku wynosił on 836,8 dam³, z czego na cele przemysłu przeznaczono 112 dam³. Eksploatacja sieci wodociągowej w minionym roku ukształtowała się na poziomie 724,8 dam³, w tym 65,7 dam³ dotyczyło wód powierzchniowych.

Sieć gazowa

W roku 2023 na terenie Gminy Lubawka 51,1% mieszkańców korzystało z instalacji gazowych, w tym 92,9% w mieście i zaledwie 0,4% na wsi (20 osób). W stosunku do pozostałych sieci zapewniających dostęp do podstawowych mediów, czynny i dystrybucyjna sieć gazowa ma 25,4 km, a dostęp do niej ma 5 239 mieszkańców gminy (699 podłączonych budynków, czyli 3 213 gospodarstw domowych).

775 mieszkańców ogrzewa swoje mieszkania gazem, a łączne jego zużycie w tym celu wyniosło 13 330,7 MWh i w stosunku do całkowitego zużycia (15 161 MWh) stanowi prawie 88% pełnego zużycia gazu. Przeliczając zużycie gazu z sieci na 1 osobę korzystającą wartość ta wyniosła 2 893,9 kWh.

Sieć elektryczna

Na terenie Gminy Lubawka w analizowanym roku było 2 721 odbiorców energii elektrycznej, co przełożyło się na zużycie energii elektrycznej w wysokości 4 239,59 MWh. Na jednego mieszkańca gminy średnie zużycie energii elektrycznej wyniosło w ubiegłym roku 753,97 kWh rocznie, zaś na jednego odbiorcę 1 558,1 kWh.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Zakład Gospodarki Miejskiej w Lubawce jest samorządowym zakładem budżetowym który prowadzi działalność na terenie Gminy Lubawka. Zakładem kieruje i zarządza Kierownik - Ireneusz Kordziński. Nadzór nad ZGM sprawuje Burmistrz Miasta Lubawka.

W 2023 roku na terenie Gminy Lubawka znajdowało się 1 807 budynków mieszkalnych, a w nich 4 379 mieszkań o łącznej powierzchni 303 796 m². 2 535 z nich znajdowało się na terenie miasta Lubawka, pozostała część, tj. 1 844, na terenach wiejskich. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 69,4 m².

W ubiegłym roku w zasobach Gminy znajdowało się 225 nieruchomości i 143 wspólnoty mieszkaniowe zarządzane przez Zakład Gospodarki Miejskiej w Lubawce. W zasobie Gminy znajdowało się 712 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 30 250 m², w tym 11 678 m² stanowiły lokale mieszkalne, a 5 106 m² lokale użytkowe. W ubiegłym roku sprzedano 10 mieszkań o powierzchni łącznej 498 m².

W roku 2023 ZGM wynajmował 671 lokali mieszkalnych, w tym 27 lokali na które obowiązywał najem socjalny. W analizowanym roku podpisano 37 nowych umów najmu, w tym 11 stanowiło najem socjalny, natomiast rozwiązano 20 umów. Zapotrzebowanie na lokale pochodzące z zasobu gminy kształtowało się w 2023 roku na poziomie 37 lokali, w tym 26 wniosków dotyczących lokali mieszkalnych.

W 2023 roku wypłacono 746 dodatków mieszkaniowych o łącznej wartości 189 526 zł, a średnia wysokość dodatku wyniosła 254,10 zł. Kwoty te znacznie spadły w porównaniu do roku poprzedniego, gdzie wypłacono 1176 dodatków. W skład wypłaconych świadczeń wchodziły dodatki

wypłacone lokatorom mieszkań pochodzących z zasobu gminy (703 szt.), użytkownikom lokali spółdzielczych (30 szt.), właścicielom lokali prywatnych (7 szt.) oraz innym podmiotom (6 szt.). Ponadto w 2023 roku wykonano 120 remontów mieszkań komunalnych. Należy również wspomnieć o dokonanych eksmisjach z tytułu zaległości w opłatach za mieszkanie. Tych dokonano 4, natomiast 246 mieszkań zalegało z regularną spłatą czynszu na kwotę 9,2 tys. zł.

W zasobach gminy są również grunty przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe. W 2023 roku gmina posiadała 25,3 ha gruntów, w tym 18 ha gruntów uzbrojonych. Pod budownictwo wielorodzinne przeznaczonych było 7,6 ha, a pod budownictwo jednorodzinne 18 ha. Grunty te gmina częściowo przeznaczona pod sprzedaż. W ubiegłym roku na cele budownictwa jednorodzinnego sprzedano 1 ha gruntów 1 osobie fizycznej.

GOSPODARKA LEŚNA

Gmina Lubawka słynie z niepowtarzalnych walorów turystycznych, których częścią są niezliczone szlaki rowerowe, piesze i konne przez leśne trakty. Na terenie Gminy znajduje się 6 608,05 ha gruntów leśnych, z czego 6 471,57 ha to publiczne grunty leśne, a 136,48 ha lasy prywatne. W skład publicznych gruntów leśnych wchodzi grunty, których właścicielem jest Skarb Państwa stanowiące 6 463,40 ha, na którymi zarząd sprawują Lasy Państwowe i 6,76 ha w zasobie i zarządzie Własności Rolnej Skarbu Państwa. Lasy publiczne gminne, gdzie bezpośredni zarząd sprawuje Burmistrz Gminy Lubawka to zaledwie 1 ha. W roku 2023 stan lesistości wyniósł 46,5% i nadal jest stosunkowo wysoki względem innych obszarów w Polsce.

W ubiegłym roku z lasów publicznych pozyskano zaledwie 86 m³ drzewa z zadrzewień (tzw. grubizny), w tym 75 m³ grubizny liściastej i 11 m³ grubizny iglastej. Z lasów wyciętych zostało 152 m³ drzew. Ponadto w 2023 roku zasadzono 45 nowych drzew.

OCHRONA PRZYRODY

Gmina Lubawa ma na swoim obszarze 12,61 ha obszarów prawnie chronionych stanowiących rezerwat przyrody. Na ich terenie znajduje się 6 wspomnianych powyżej pomników przyrody:

- w Chełmsku Śl. przy ul. Sądeckiej 26 rośnie pomnikowy kasztanowiec biały o obwodzie 372 cm,
- w Chełmsku Śl. przy ul. Ogrodowej 14 rośnie pomnikowa lipa drobnolistna o obwodzie 375 cm,
- w Błażejowie na ogrodzie domu nr 46 rośnie lipa drobnolistna o obwodzie 250 cm,
- w Błażejowie przy budynku nr 52 rośnie pomnikowy kasztanowiec biały o obwodzie 237 cm,

- w Błażejowie w pobliżu kapliczki rośnie kasztanowiec o obwodzie 258 cm,
- w Jarkowicach przy OW Srebrny Potok rośnie klon jawor o obwodzie 360 cm.

W ubiegłym roku dokonano 12 nasadzeń i zanotowano 2 ubytki. W obrębie gminy znajduje się 1 park spacerowo-wypoczynkowy o powierzchni 2,10 ha, 2 zieleńce (powierzchnia 3,30 ha) oraz liczna zieleń uliczna i osiedlowa. Udział procentowy powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni Gminy wynosi 0,11%.

Utrzymanie czystości

Na terenie gminy umieszczonych zostało 92 kosze na śmieci, a łączna ilość zebranych odpadów wyniosła 263,8 t. W ciągu roku mieszkańcy mają stały dostęp do 1 czynnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ponadto na terenie gminy jest 462 zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia nieczystości ciekłych, do których zgromadzono w ubiegłym roku 1 608 m³ nieczystości oraz 2 oczyszczalnie przydomowe.

INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Gmina Lubawka dysponuje mieniem komunalnym o łącznej wartości 94 888 438,50 zł. Wartość ta w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 11 413 158,98 zł. W skład mienia komunalnego Gminy wchodzi m.in. grunty, budynki, maszyny czy środki transportu. Poniższa tabela wskazuje poszczególne wartości mienia oraz podział na kategorię i wynikające w tym zakresie różnice wartości w stosunku do roku 2022.

Obiekt	wartość netto wg stanu na dzień 31.12.2023 r.	kwoty wzrostu/ spadku w stosunku do 2022 roku
Grunty	22 927 170,45	-8 465,92
Budynki	29 568 506,99	+3 591 239,50
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	40 616 898,91	+6 469 270,44
Kotły i maszyny energetyczne	5 595,30	0,00
Maszyny i urządzenia	361 754,55	+332.486,92
Maszyny, urządzenia techniczne	725 004,20	+508 033,02
Środki transportu	117 954,08	+31 615,48
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	565 554,02	+488 979,54
Pozostałe środki trwałe o niskiej wartości	0,00	+824 439,70
Razem	94 888 438,50	+11 413 158,98

Zasób gruntów

Stan gruntów komunalnych wg stanu zamknięcia roku 2023 wynosił 507,0238 ha, z tego:

- grunty położone na terenie wiejskim - 347,1350 hektara
- grunty położone na terenie miasta – 159,8898 hektara

łącna wartość gruntów Gminy Lubawka wg wartości ewidencyjnej na dzień 31.12.2023 roku wynosiła 22 927 170,45 zł.

Poniższa tabele przedstawiają powierzchnię poszczególnych gruntów sklasyfikowaną według ich położenia oraz wartość poszczególnych kategorii gruntów wg klasyfikacji.

Tabela 7 Powierzchnia gruntów wg lokalizacji

Miejscowość	Powierzchnia (ha)
Błażkowa	17,3726
Błażejów	16,6942
Bukówka	50,0509
Jarkowice	21,9165
Miszkowice	46,7295
Niedamirów	18,8837
Chelmsko Śląskie	51,1570
Okrzeszyn	26,9062
Opawa	31,0860
Paczyn	6,3531
Paprotki	6,1170
Stara Białka	20,3999
Uniemysł	19,5335
Szczepanów	13,9349
Lubawka Obręb I	47,3540
Lubawka Obręb II	48,4920
Lubawka Obręb IV	13,3476
Lubawka Obręb III	50,6952
RAZEM	507,0238

Tabela 8 Wartość gruntów Gminy Lubawka wg klasyfikacji

Rodzaj gruntów	Wartość (zł)
Grunty orne	5 580 671,02
Łąki	1 000 828,68
Pastwiska	1 980 729,55
Grunty pod wodami	41 139,20
Nieuzytki	222 132,50
Lasy	27 460,00
Grunty zadrzewione	21,60
Tereny mieszkaniowe	3 511 594,12
Tereny przemysłowe	680 153,50
Inne tereny zabudowane	841 293,22
Zurbanizowane tereny niezabudowane	1 799 336,01
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1 954 356,05
Użytki kopalne	30 811,50
Drogi	4 913 508,00
Grunty pod wodami płynącymi	27 070,00
Tereny różne	316 065,50
RAZEM	22 927 170,45

Budynki i obiekty komunalne

łącna wartość budynków i budowli Gminy Lubawka wg stanu na koniec roku 2023 wynosiła 139 046 240,00 zł.

Tabela 9 Wykaz nieruchomości komunalnych

Rodzaj budynków i urządzeń	Ilość (szt)	Wartość (zł)
Budynki mieszkalne i niemieszkalne (zarząd ZGM)	238	23 541 030,00
Budynki szkolne i przedszkola	4	16 642 435,00
Budynki ośrodka pomocy społecznej	2	1 896 880,00
Budynki ośrodka zdrowia	3	3 776 122,00

Budynki ochrony przeciwpożarowej	8	820 965,00
Budynki ośrodka kultury i świetlic wiejskich	5	1 377 905,00
Budynki w dzierżawie MGOK	3	1 377 364,00
Budynek zaplecza socjalnego stadionu w Błażejowie	1	100 000,00
Budynki oczyszczalni ścieków	6	3 984 277,00
Budynki w bezpośrednim zarządzie Gminy	9	8 545 378,00
Budynki pozostałe	3	5 500,00
Obiekty sportowe i rekreacyjne	37	4 776 868,00
Obiekty sportowo-rekreacyjne w oświacie	6	4 437 595,00
Budowle do uzdatniania i dostarczania wody	-	13 108 062,00
Budowle do odprowadzania i oczyszczania ścieków	-	24 124 634,00
Budowle komunikacyjne - drogi, mosty, oświetlenie	-	29 861 453,00
Obiekty pozostałe	-	666 772,00
OGÓŁEM	325	139 046 240,00

W zarządzie ZGM w Lubawce znajduje się 238 budynków o ogólnej wartości 23 541 030,00 zł, z tego:

- 218 to budynki mieszkalne,
- 10 budynków użytkowych,
- 2 budynki niemieszkalne,
- 1 lokal mieszkalny,
- 5 świetlic,
- kaplica cmentarna położona na cmentarzu komunalnym w Lubawce przy ul. Cmentarnej
- kaplica cmentarna położona na cmentarzu w Miszkowicach

Gmina przekazuje swoje mienie w zarząd podległym sobie jednostkom organizacyjnym. Poniżej znajduje się zestawienie poszczególnych obiektów oddanych w trwały zarząd oraz ich wartość.

JEDNOSTKI OŚWIATOWE

ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W LUBAWCE UL. MICKIEWICZA 4

1. Obiekt Szkoły w Lubawce przy ul. Mickiewicza nr 4
2. Obiekt Przedszkola nr 2 w Lubawce przy ul. Szymrychowskiej
3. Boisko wielofunkcyjne obręb III Lubawka
4. Sala gimnastyczna
5. Plac z ogrodzeniem
6. Przedszkolny plac zabaw

Łączna wartość nieruchomości: **15 104 107,00 zł**

ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W CHEŁMSKU ŚLĄSKIM, UL. KOLONIA 14

1. Obiekt Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Chełmsku Śląskim przy ul. Kolonia,
2. Boisko wielofunkcyjne położone w Chełmsku Śląskim przy ul. Kolonia
3. Boisko trawiaste położone w Chełmsku Śląskim przy ul. Kolonia

Łączna wartość nieruchomości: **5 062 372,00 zł**

SZKOŁA PODSTAWOWA W MISZKOWICACH

1. Obiekt Szkoły Podstawowej w Miszkowicach nr 8
2. Boisko sportowe przy budynku nr 8

Łączna wartość nieruchomości: **1 755 104,00 zł**

MIEJSKO GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LUBAWCE

1. Budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce przy ul. Dworcowej
2. Budynek Domu Dziennego Pobytu „Senior+” położony w Bukówce nr 50 b

Łączna wartość nieruchomości: **1 896 880,00 zł**

SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W LUBAWCE

1. Budynek SPZOZ w Lubawce (ul. Kościuszki 19)
2. Budynek SPZOZ w Chełmsku Śl. (ul. Lubawska 26)
3. Budynek SPZOZ w Miszkowicach (Miszkowice 68A)

Łączna wartość nieruchomości: **3 776 122,00 zł**

BUDYNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ

1. Obiekty Ochotniczych Straży Pożarnych:
  - OSP Lubawka – 3 budynki
  - OSP Chełmsko Śl.– 1 budynek
  - OSP Jarkowice– 1 budynek
  - OSP Okrzeszyn – 1 budynek
  - OSP Opawa – 1 budynek
  - OSP Miszkowice – 1 budynek

Łączna wartość nieruchomości: **820 965,00 zł**

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK KULTURY W LUBAWCE

1. Budynek główny MGOK w Lubawce przy ul. Przyjaciół Żołnierza 6a
2. Budynek warsztatu usytuowany w Lubawce przy ul. Przyjaciół Żołnierza
3. Budynek kotłowni usytuowany w Lubawce przy ul. Przyjaciół Żołnierza 6a
4. Obiekt stadionu sportowego wraz z polem namiotowym, boiskiem sportowym oraz obiekty lekkoatletyczne w Lubawce przy ul. Przyjaciół Żołnierza
5. Obiekt skoczni narciarskiej w Lubawce przy ul. Podlesie
6. Obiekt wyciągu narciarskiego w Lubawce przy ul. Lipowej
7. Budynek zaplecza socjalnego stadionu w Błężewie

Łączna wartość nieruchomości: **5 084 053,00 zł**

PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ „SANIKOM” W LUBAWCE

1. Budynek oczyszczalni ścieków w Chełmsku Śl.
2. Budynek Oczyszczalni Ścieków w Okrzeszynie
3. Budynek Agregatorowni w Miskowicach
4. Budynek socjalno-gospodarczy Oczyszczalni Ścieków Lubawka
5. Budynek Pompowni Lubawka AWP
6. Budynek Stacji Pomp Lubawka AWP
7. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna wraz z urządzeniami na terenie miasta i gminy Lubawka
8. Pozostałe obiekty

Łączna wartość nieruchomości: **42 817 299,00 zł**

BEZPOŚREDNIM ZARZĄD GMINY LUBAWKA

1. Budynek biurowy „RATUSZ” Pl. Wolności 1 siedziba Urzędu Miasta Lubawka
2. Obiekt hotel – restauracja „LUBAWIA” położony w Lubawce przy Placu Wolności nr 15
3. ½ części budynku mieszkalno-gospodarczego, położonego w Lubawce przy ul. Zielonej 16
4. Budynek przy ul. Dworcowej 27 w Lubawce, położony na działce nr 189
5. Budynek świetlicy w Opawie
6. Budynek sanitarny w Miskowicach
7. Budynek sanitarny w Paprotkach
8. Szalet Miejski w Lubawce
9. Kompleks turystyczno-wypoczynkowy wokół zbiornika wodnego w Bukowce

Łączna wartość nieruchomości: **8 545 378,00 zł**

POZOSTAŁE OBIEKTY SPORTOWO-REKREACYJNE

1. Obiekt rekreacyjno-sportowy w skład, którego wchodzi: boisko piłki nożnej, boisko do siatkówki, boisko do tenisa ziemnego, amfiteatr, szlaki narciarstwa biegowego i plac zabaw dla dzieci, położony w Opawie o łącznej wartości 150644 zł.
2. Obiekt parkowo-sportowo-rekreacyjny w Lubawce przy ul. Kamiennogórskiej, w tym: teren parku, plac zabaw dla dzieci, skatepark i siłownia zewnętrzna – ZGM w Lubawce
3. Place zabaw w Miskowicach, Błażkowej, Jarkowicach, Paprotkach, Starej Białce i Lubawce przy ulicy Bocznej
4. Place rekreacyjne w Niedamirowie, Opawie i Szczepanowie
5. Wiaty turystyczne w Błażejowie, Chełmsku Śl., Jarkowicach, Niedamirowie, Okrzeszynie, Paczynie, Starej Białce
6. Wiata biesiadna w Okrzeszynie
7. Siłownie zewnętrzne w Miskowicach, Niedamirowie, Okrzeszynie, Błażejowie, Błażkowej, Jarkowicach, Chełmsku Śl., Paprotkach, Starej Białce i Uniemyślu
8. Ścieżka wokół stawu w „Parku Watra” w Lubawce
9. Wiaty turystyczne w Błażejowie, Chełmsku Śl., Jarkowicach, Niedamirowie, Okrzeszynie, Paczynie, Starej Białce

Łączna wartość nieruchomości: **1 170 178,00 zł**

Ponadto Rady Sołeckie jako jednostki pomocnicze otrzymały nieruchomości gruntowe w bezpłatne użytkowanie. Grunty te zostały zagospodarowane przy udziale miejscowej ludności i urządzono na nich place zabaw i zieleni dla potrzeb wypoczynku i rekreacji mieszkańców.

Gmina Lubawka posiada prawo wieczystego użytkowania gruntów Skarbu Państwa. Z tego tytułu poniesiono w 2023 roku opłaty w wysokości: 34 329,00 zł

Udziały Gminy w spółkach:

- PGK „Sanikom” w Lubawce na kwotę 1 759 500,00 zł
- TBS w Kamiennej Górze na kwotę 156 400,00 zł

Uzyskane dochody z mienia Gminy wyniosły w 2023 roku 1 239 127,96 zł. Uzyskane zostały z następujących tytułów:

• 107 688,76 zł	• wpływy z czynszu dzierżawnego
• 37 076,54 zł	• wpływy z wieczystego użytkowania gruntów
• 37 647,66 zł	• wpływy z przekształcenia wieczystego użytkowania w prawo własności
• 1 056 715,00 zł	• wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego

WYDARZENIA 2023

Rok 2023 obfitował w wydarzenia realizowane z udziałem Gminy Lubawka. Z pewnością każdy mieszkaniec gminy mógł z łatwością znaleźć „coś dla siebie”. Wśród organizowanych imprez nie zabrakło wydarzeń sportowych, artystycznych oraz warsztatów.

Dla najmłodszych mieszkańców Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury Lubawka przygotowały szereg stałych zajęć sportowych takich jak zajęcia taneczne: „jazz z elementami baletu”, zajęcia plastyczne: „pracownia plastyczna dla dzieci”, zajęcia ogólnorozwojowe: „sztuka malucha”, czy warsztaty biblioteczne dla najmłodszych: „piątki książką malowane”.

Dla uczniów szkół podstawowych w roku 2023 zorganizowano liczne konkursy, warsztaty tematyczne oraz wydarzenia sportowe angażujące zarówno do aktywności fizycznej jak i wysiłku umysłowego. Wśród takich aktywności z pewnością należy wymienić takie aktywności jak:

- „Wszystkie Dzieci zbierają Elektrośmieci”
- Zajęcia plastyczno-ruchowe w Opawie
- zawody biathlonowe z cyklu "Celuj w igrzyska" - Puchar Polski kat. I
- Zajęcia i turnieje w czasie ferii
- Dolnośląskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej w narciarstwie biegowym
- Zajęcia filmowo – plastyczne dla dzieci szkół podstawowych
- Feryjne zajęcia teatralne
- Konkurs recytatorski "Skrzydlate Słowa"
- Konkurs Recytatorski Pagazik
- KONKURS PLASTYCZNY - PRACA STRAŻAKA
- Zawody Powiatowe w Trójboju klas III
- Powiatowy Przegląd Poezji Dziecięcej „Nasze kochane zwierzątka”

Dla starszej młodzieży również nie zabrakło wyzwań. W 2023 roku młodzież Lubawki mogła zmierzyć się w wielu dyscyplinach na różnej płaszczyźnie. Dla nich szkoły i placówki gminne zorganizowały w ubiegłym roku m.in. poniższe wydarzenia:

- Ogólnopolski Program Młody Lean Lider
- Turnieju Wiedzy Pożarniczej 2023
- „Patrol Graniczny” - międzynarodowe zawody w biegach górskich i MTB organizowane na polsko-czeskim pograniczu
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Nasza Flaga”

- Igrzyska młodzieży szkolnej - piłka nożna dziewcząt
- XX Powiatowe Spotkanie Mistrzów Sportu Szkolnego
- Ogólnopolski turniej „Piłkarska Kadra Czeki dziewcząt”
- Turniej piłkarski o Puchar Lata LZS
- "NAKRĘĆ SIĘ NA PRZYSZŁOŚĆ!" - program warsztatów dla młodzieży organizowany przez Krajową Izbę Producentów Audiowizualnych oraz Netflix
- PIERWSZY TURNIEJ SZACHOWY

Nie tylko młodzież miała możliwość skorzystania z szerokiego wachlarza organizowanych przez Gminę wydarzeń. Dla wszystkich mieszkańców Gmina przygotowała zarówno imprezy sportowe, jak i wydarzenia kulturalne. Poniżej wskazujemy najważniejsze wydarzenia ubiegłego roku, w których mogliście brać udział razem z nami.

Główne wydarzenia sportowe realizowane w roku 2023 na terenie Gminy Lubawka:

1. Z Watahą przekraczamy granice I – 14.01.2023 roku i II edycja – 16 – 17.12 2023 r.
2. Patrol graniczny IV – 27.05.2023 roku
3. 24-godzinny marszobiegi charytatywny „dla Emilki i Tymka” – 30.06.2023 r.

Wydarzenia kulturalne:

1. Imię Pani „Efekt Motyla” – 03.07.2023 r.
2. Promocja projektu „Łączy Nas Bóbr” – event na zakończenie realizacji projektu – 19.05.2023 r.
3. Wakacyjna Wymiana Młodzieży z Partnerską Gminą Ustka – 07. -14.07.2023 r.
4. „Sudecki Festiwal Historyczny Kroniki Odkrywców” – 27.08.2023 r.
5. Gminne Obchody Dnia Niepodległości 11 listopada 2023 roku

Ponadto wiele warsztatów poświęconych rozwojowi, konkursów i spotkań kulturalnych, których uczestnicy mogli nawiązać nowe kontakty, zdobyć nowe umiejętności lub pokazać te, które już posiadają m.in.:

- XXVIII Edycji Ogólnopolski Konkurs Rolnik - Farmer Roku
- "Sybir. Utrwalone w kadrze, zapamiętane w obrazach" – wystawa
- III edycja Konkursu dla Kół Gospodyń Wiejskich o Nagrodę Małżonki Prezydenta RP
- Warsztaty robótek ręcznych
- Warsztaty kulinarne - kuchnia śródziemnomorska

- *"Wspólne wędrówki szlakiem polsko-czeskiego pogranicza"*
- Wspólne Sprzątanie Lubawki
- Spotkanie międzypokoleniowe
- Wystawa impresjonistów
- X festyn rodzinny Chełmsko Śląskie
- Dzień Europy w Parku Watra
- Wieczór poetycki *„Poezja - wspomnienia słowem malowane"*
- Nagroda Burmistrza Miasta *"Złoty Orzeł"* za rok szkolny 2022/2023
- Święto Miasta Lubawka
- Spotkanie *„Seniorzy Gminy Lubawka łączcie się"* w ramach Programu Wsparcia Rad Seniorów na Dolnym Śląsku
- Warsztaty zdobienia motyli szklanych z Ewą Kopeć-Kotulską
- Sudecki Festiwal Historyczny *"Kroniki Odkrywców"*
- Skrawki szkła i tkaniny – warsztaty
- Wieczór z baśnią
- Wystawa *„Listy do Sali"*
- Wystawa makrofotografii
- Jarmark Sołecki 16.12.2023
- Nauka pływania z programem *"Umiem pływać"* etap II 2023 rok
- Projekt pn. *"Szlakiem polsko-czeskiego pogranicza"*

Poniżej znajdziecie Państwo kilka kadrów z wymienionych wydarzeń, które z pewnością odwzorowują charakter i ducha Gminy.

Zdjęcie 2 24-godzinny marszobiegi charytatywny

Zdjęcie 3 Festiwal historyczny - Lubawka 2023

Zdjęcie 4 Gminne Obchody Dnia Niepodległości

Zdjęcie 6 Łączy Nas Bóbr II

Zdjęcie 5 Z Watahą przekraczamy granice

Zdjęcie 7 Wymiana wakacyjna z Ustką

Zdjęcie 8 Patrol graniczny

Spis tabel i wykresów

Tabela 1 Realizacja budżetu Gminy Lubawka w 2023 r.....	12
Tabela 2 Realizacja planu dochodów Gminy Lubawka wg działów.....	13
Tabela 3 Realizacja planu wydatków Gminy Lubawka wg działów.....	22
Tabela 4 Zajęcia terapeutyczne prowadzone na terenie Gminy Lubawka w 2023 r.....	49
Tabela 5 Inwestycje w zakresie przestrzeni gminnej.....	60
Tabela 6 Pozostałe zadania inwestycyjne zrealizowane przez Gminę Lubawka w 2023 r.....	73
Tabela 7 Powierzchnia gruntów wg lokalizacji.....	85
Tabela 8 Wartość gruntów Gminy Lubawka wg klasyfikacji.....	85
Tabela 9 Wykaz nieruchomości komunalnych.....	85
Wykres 1 Podmioty Gospodarki Narodowej według PKD.....	9
Wykres 2 Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD.....	10
Wykres 3 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD.....	10
Wykres 4 Bezrobocie w Gminie Lubawka.....	10
Wykres 5 Stopa bezrobocia w Gminie Lubawka w latach 2021-2023.....	11
Wykres 6 Realizacja dochodów Gminy Lubawka w 2023 roku.....	13
Wykres 7 Struktura dochodów Gminy Lubawka.....	16
Wykres 8 Udział procentowy poszczególnych składników budżetu bieżącego.....	17
Wykres 9 Realizacja wydatków Gminy Lubawka w 2023 roku.....	22
Wykres 10 Struktura wydatków Gminy Lubawka w 2023 r.....	23
Wykres 11 Wydatki bieżące Gminy Lubawka wg działów.....	24
Wykres 12 Wydatki bieżące na utrzymanie jednostek oświatowych Gminy Lubawka.....	25
Wykres 13 Fundusz sołecki.....	71
Wykres 14 Nauczanie przedszkolne w Gminie Lubawka.....	75
Wykres 15 Szkoły Podstawowe w Gminie Lubawka.....	76
Wykres 16 Wpływy i wydatki związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2023 r.....	79
Wykres 17 Odbiór odpadów selektywnych z obszaru Gminy Lubawka w 2023 r.....	80

ul. Sienna 15
26-600 Radom/Poland
Tel.: +48 791 020 255
www.karama.pl
kontakt@karama.pl